

29. november

Ko pišemo uvodnik ob dnevu republike, 29. novembu, in ko želimo vsem delovnim ljudem Jugoslavije veliko osebnega zadovoljstva, ter delovnih uspehov, se ne želimo ponavljati, pa čeprav je od 29. novembra 1945 preteklo že 30 let. Res je morda prav v tej 30-letnici socialistične Jugoslavije zgodovinsko pomembno dejstvo, ki ga kaže proslavljati, in da je tudi dosedanja trdnost naše dežele jamstvo za njen nadaljnji razvoj; kljub temu pa želimo praznik 29. novembra vedno in tudi tokrat doživljati povsem na novo. Vsak 29. november ima za vse Jugoslovane svojo posebnost, takrat pričujočo značilnost in trdnost. Jugoslavija je živa, samo kolikor je živa vsak trenutek sprti, vsak trenutek na novo. In tega trenutka je prav, da se zavemo še in še, ko spet pišemo uvodnik pred 29. novembrom. Bolj kot kdajkoli doslej je jasno tudi danes, da je socialistična, federativna Jugoslavija taka, kot je, edina in najustreznejša oblika za skupno življenje vseh Jugoslovanskih narodov in narodnosti, in da je ob enem s svojo neuvrčenostjo še kako dragocen člen v povezovanju Evrope in sveta. Z veseljem ugotavljamo, da je nedavno prišlo končno do ureditve obmejnih odnosov med Jugoslavijo in Italijo, tako da se ta lok jugoslovanske države zdaj lahko toliko sprošča bremena negotovosti in toliko bolj lahko odpira plodnemu sosedskemu sodelovanju. Seveda pa je pri tem postalo še enkrat jasno to, da smo lahko dosegli tak diplomatski uspeh samo zato, ker je za tem hotenjem stala Jugoslavija kot celota. Tudi reševanje še vedno nerazvoločnega problema slovenske narodnostne manjšine v Avstriji ima svoje izglede lahko samo ob podpori celotne Jugoslavije, s katero je sosednja Avstrija, podobno med vzhodom in Zahodom, zainteresirana živeti v čim boljših odnosih. Vzporedno s temi in drugimi poizkusi za dobro ozračje na Zahodu potekajo seveda prav tako vse bolj urejeni, prijateljski odnosi naše dežele na vzhodnih mejah. Posamične notranje informbirojevske spletke te siceršnje meddržavne konsolidacije socialistične Jugoslavije pač ne morejo skaliti, tembolj, ker zavzema Jugoslavija tako vidno mesto v krogu neuvrčenih dežel v razvoju.

Jugoslavija pa tudi v svoji zgradbi navznotraj izpričuje, da je še vedno močno potrebna skupna zveza enakopravnih narodov in narodnosti, kajti kljub svetovnim besedam o internacionaliziranih vseh vrst je očitno, da bi se posamični jugoslovanski narodi in narodnosti težko vzdržali sredi političnih, vojaških in ekonomskih pritiskov, če ne bi živeli skupno v skupni državi.

In konec koncev: vsak delovni kolektiv je Jugoslavija v malem. V vsaki delovni organizaciji naj bi izpolnjevali načela ustave, naj bi čim več ustvarjali, naj bi živeli s poslušom za bratstvo in enotnost. Vse to pa lahko najbolj konkretno dosežemo, če še nadalje razvijamo in poglobljamo naše delavsko samoupravljanje, besedo slehernega v krogu vseh. Naj bi bila to torej tudi naša želja vsem v našem kolektivu za letošnji praznik 29. novembra.

RAZGOVOR S PREDSEDNIKOM SKUPŠČINE ZP ISKRA VLADIMIRJEM LOGARJEM

Iskra nosilec razvoja

Vsaka pomembna obletnica nas vzpodbudi, da potrkamo na vrata vidnih oseb, ki s svojim nastopanjem in delom na nek način poosebljajo pomembne prvine družbenega in gospodarskega razvoja. Tokrat, ob 30-letnici osvoboditve smo se oglasili pri Vladimiru Logarju, predsedniku Skupščine ZP Iskra.

Večkrat slišimo, da je vsako podjetje v bistvu država v malem, pri čemer mislimo na obseg proizvodnega, finančnega, kadrovskega potenciala, ki ga takšno podjetje združuje v sebi ter tudi na poseben način reševanja problemov razvoja podjetja, ki niso le proizvodne in tržne, temveč tudi socialne in politične narave, v dimenzijah, ki so neposredno pomembne za celotno družbeno skupnost, narodno gospodarstvo ali državo. Ali je ZP Iskra, glede na njen obseg in pomen v slovenskih razsežnostih, dovoljeno primerjati z velikimi podjetji v industrijsko razvitih državah? Kje je torej mesto ZP Iskra v Sloveniji in Jugoslaviji in kako to svoje pomembno mesto zaznava Iskra sama? Ali to vpliva na njeno obnašanje v širšem družbeno-ekonomskem ter gospodarsko-političnem okolju?

„Mislim, da Iskre ne bi mogli primerjati z malo državo, kajti pojem velikosti je zelo relativen. V primerjavi z velikimi industrijskimi potenciali v industrijsko razvitih državah je seveda Iskra majhna organizacija, po drugi strani, v pogojih našega gospodarskega prostora pa smo morda res „velika organizacija“. Ne glede na obseg organizacije in potenciala, ki ga ima Iskra in tudi Gorenje, kot tudi ostali veliki poslovni sistemi, ima prav gotovo pomemben vpliv na razvoj gospodarstva. Naša industrijska grupacija se pojavlja v razvojnih gospodarskih načrtih na vseh nivojih kot nosilec razvojne politike nekega območja, kot faktor, ki vpliva na širši razvoj ne samo gospodarstva, temveč tudi na splošni razvoj proizvodnih sil in družbene reprodukcije.

Vpliv na oblikovanje ekonomske politike s strani velikih poslovnih sistemov je relativno majhen, vendar bi morale v prihodnje vplivanje delegatske baze prav iz teh velikih poslovnih sistemov biti močnejše in učinkovitejše. V okviru izhodišč srednjeročnega plana razvoja Slovenije predstavlja naša industrijska veja izredno pomemben faktor, saj bi v letu 1980 elektroindustrija postala drugi največji izvoznik v Sloveniji, takoj za kovinsko-predelovalno industrijo. Vpliv Iskre v vseh družbeno-političnih skupnostih — saj ima Iskra dislocirane obrate v 25 občinah — je zelo velikega pomena. Proizvodne organizacije Iskre izredno pozitivno vplivajo na razvoj komunalnih skupnosti, zlasti v krajevnih skupnostih, kjer tudi s sredstvi pospešujejo družbeno-ekonomski razvoj teh območij.“

V razdobju zadnjih 15 in več let so bili v razvoju Iskre zelo pomembni integracijski procesi. Iskra — prvotno

le kranjska — se je s svojim proizvodnim programom, verjetno pa še bolj stanovitnim razvijanjem lastnih izvirnih tehnoloških, proizvodno-sistemskih in kadrovskih moči, znašla v središču integracijskih procesov, tako da je številnim drugim delovnim kolektivom omogočila boljši kos kruha in zanesljivejši razvoj v svojem okviru. Prosim vas, da ta dogajanja čim bolj osvetlite.

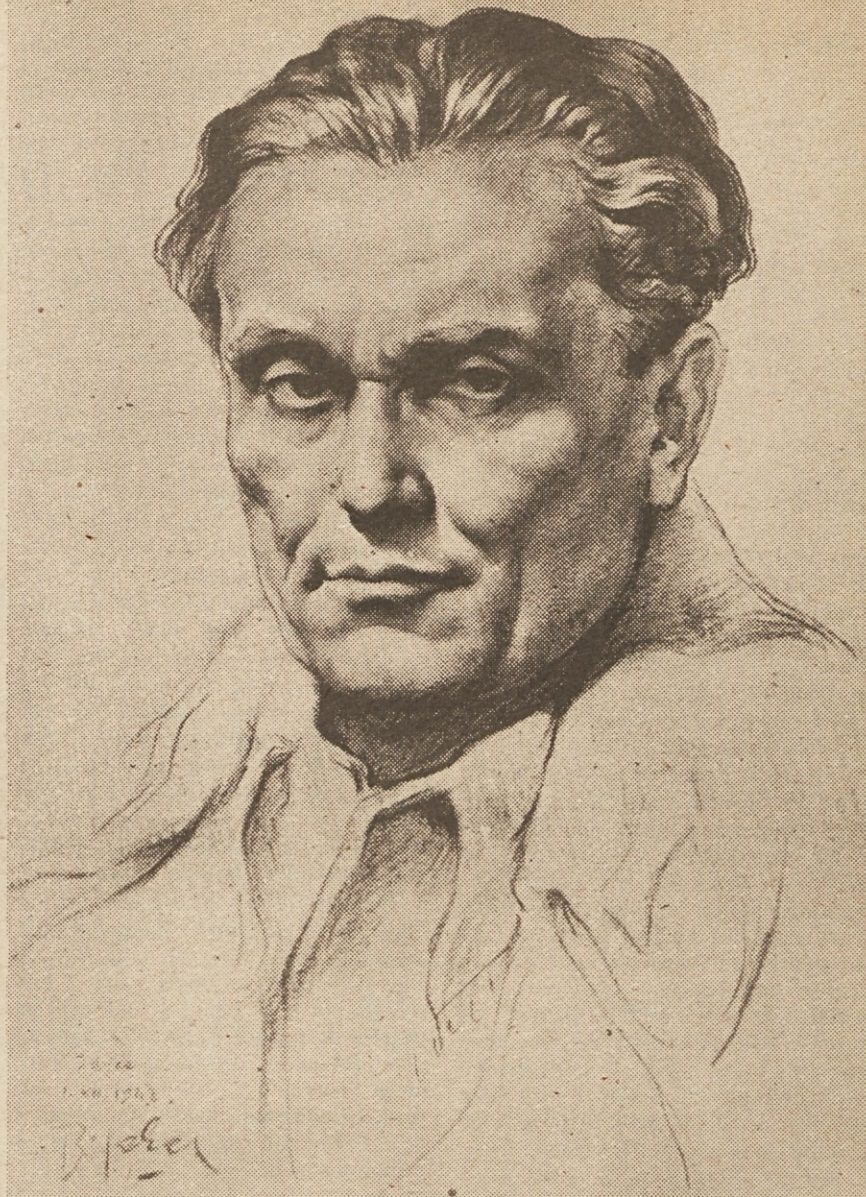
„Elektroindustrija je pravzaprav že relativno zgodaj spoznala, da mora koncentrirati pamet in sredstva, če hoče uspešno prodajati svoje proizvode doma in v inozemstvu. Izhajali smo iz spoznanja, da je naše tržišče relativno majhno, in če hočemo proizvajati ekonomsko optimalne serije, moramo nujno vlagati napore za čim večji izvoz naših proizvodov. Zato smo združevali raziskovalno-razvojne kapacitete in kapacitete v trgovini. Tendence prekrivanja naših programov je ta večji poslovni potencial preprečeval, s čimer je ustvaril delitev dela med delovnimi organizacijami in s tem, seveda, večjo ekonomičnost in rentabilnost poslovanja. Razdrobljena elektroindustrija prav gotovo ne bi dosegla takih rezultatov doma in v tujini. Z ozirom na tako dolgoročno poslovno politiko se je pokazal velik interes tudi v ostalih delovnih organizacijah elektroindustrije, ki so se vključile v naše združeno podjetje. Pri tem smo intenzivno razvijali razvojno-raziskovalne kapacitete v sodelavi z znanstvenimi dosežki industrijsko razvitih držav, s čimer smo dosegali relativno visoko produktivno proizvodnjo.“

Pišemo leto inovacij. ZP Iskra namenja letno 3 do 4% svoje vrednosti proizvodnje za raziskovalno in razvojno dejavnost. Živahna izumiteljska dejavnost v ZP Iskri vodi med sicer maloštevilnimi slovenskimi OZD v organiziranim izumiteljstvom. Kako vi gledate na inovacijsko dejavnost v Iskri? Ali je ustrezna po svoji vsebini, strukturi, rezultatih in kako gledate na vlogo, problematiko in način pospeševanja inovacijske dejavnosti v gospodarskih organizacijah, če pri tem izhajate iz bogatih izkušenj v ZP Iskri?

„Poznano je, da v pogledu inovacij v naši državi zelo zaostajamo. Zastoj v tej dejavnosti ima v našem gospodarskem razvoju zelo negativne posledice, saj prav inovacija v širšem pogledu predstavlja kakovostne dejavnike, ki bistveno vplivajo na razvoj družbeno produktivnega dela in zniževanja proizvodnih stroškov, s čimer se dviga

(Nadaljevanje na 2. strani)

Predsednik skupščine ZP Iskra Vladimir Logar med govorom v deželni palači Piemonta v Torinu. (K članku na 2. strani)



Tako je naš priznani slikar Božidar Jakac predsednika republike portretiral 1. decembra 1943 v Jajcu.

PREDSEDNIK TITO V RAZGOVORU Z DELEGACIJO SZDLJ

Glavna naloga SZDL je večja dejavnost v bazi

Predsednik republike Josip Broz Tito se je 4. novembra pogovarjal z delegacijo socialistične zveze delovnih ljudi Jugoslavije, ki jo je vodil Dušan Petrovič—Šane, sestavljali pa so jo še Dimče Belovski, podpredsednik zvezne konference SZDLJ Marjan Rožič, sekretar zvezne konference SZDLJ, predsedniki republiških in pokrajinskih konferenc Mičo Rakič, Nenad Bučin, dr. Ivo Margan, Mitja Ribičič, Kolj Široka, Mihajlo Zvicer in Bogdan Crevar, sekretar republiške konference SZDL Makedonije Hisen Ramadan in direktor časopisno-založniškega grafičnega podjetja Borba — Svetozar Tadič.

Beseda je tekla o nadaljnji vlogi in delu SZDLJ, pri čemer je predsednik Tito menil, da je prav v sedanjih fazah našega družbenega razvoja in mednarodnih odnosov velikega pomena čim večja dejavnost socialistične zveze zlasti v bazi.

Iz razgovora predsednika Tita z delegacijo SZDLJ povzemamo nekaj bistvenih izsledkov.

Govorec o naših sedanjih ekonomskih vprašanjih, o tem, da je stabilizacija sedaj naša prva naloga, je predsednik Tito poudaril, da stvari pri nas vendarle napredujejo, da pa bi bilo še boljše, če bi bili aktivnejši. Potrebna je tudi večja odgovornost slehernega delavca. Pospešiti moramo proces spreminjanja družbenih odnosov tako, da bo sistem delitve delavca zares spodbujal, da bo več in bolje delal. Čas uravnolovke v delitvi je minil.

V nadaljnjem razgovoru o aktivnosti SZDL pri idejno-političnem izobraževanju delovnih ljudi, kar je spričo sedanje okrepljene sovrzne dejavnosti proti nam še posebej pomembno — je predsednik Tito med drugim poudaril, da odkrivanje sovrzne dejavnosti ni samo naloga službe državne varnosti, marveč je stvar vseh naših ljudi. Predvsem socialistična zveza mora temu posvetiti vso pozornost, kajti sovrzne dejavnosti ni mogoče odkrivati samo od zgoraj. Sovražnika lahko odkrivajo tudi naši ljudje v bazi, samo vedeti morajo, za kaj gre, vedeti, kdo so tisti, ki nam nasprotujejo.

Ob tem, da so sedaj pri nas najbolj oživele birokratsko dogmatske kominformovske sovrzne strukture, ki se usmerjajo proti našemu samoupravnemu sistemu, napadajo vodstvo ZK, našo neuvrčenost in nasploh pretiravajo z vsemi našimi prehodnimi težavami — je predsednik Tito poudaril, da ti naši nasprotniki gradijo svoje napade prav na naših napakah, ki jih vidimo tudi sami ter jih skušamo odstranjevati.

Našemu mlademu rodu, ki je rojen že v obdobju samoupravljanja — je ob tem poudaril predsednik Tito — moramo pomagati, da bo dobro doumel bistvo spopada s kominformovskimi silami, bistvo našega boja. Mlad človek je lahko z dušo in telesom z nami, je poudaril predsednik Tito, vendar pa potrebuje nekaj marksistične izobrazbe, da bi bil trden, da ne bi omahoval.

Ko sem bil nedavno tega v mnogih krajih po Srbiji, je še dejal predsednik Tito, sem videl, kakšno je razpoloženje naše mladine. To razpoloženje je odlično. Bil pa je čas, ko je naša mladina začela malce tavati. Sedaj, ko sta se socialistična zveza in ZK bolj aktivizirali, ko se bolj pojasnjuje zakonitosti v graditvi socializma, mladina to sprejema ter vidi v tem svojo pridnost. Prej so mladi menili, da so starejši že vse naredili ter, da mladi nimajo več kaj početi, da so odveč. Sedaj pa mladina razume, da je graditev socializma zgodovinski proces, da so mladi še kako poklicani, da ta boj tudi nadaljujejo.

V nadaljevanju razgovora je predsednik Tito dejal, da je pri nadaljnjem delu socialistične zveze v sedanjem obdobju našega družbenega razvoja ter mednarodnih odnosov izrednega pomena čim večja aktivnost v družbeni bazi. Na vsak način se je treba izogibati forumskemu delu, je poudaril predsednik Tito; naloga foruma je le, da koordinira delo in da je, kadar je treba, pobudnik akcij in druge dejavnosti. V socialistični zvezi je treba kar najbolj angažirati mladino.

Tudi sindikati imajo v delu socialistične zveze izreden pomen, je še dejal predsednik Tito. Na sindikatih je velika odgovornost, kajti oni so

(Nadaljevanje na 2. strani)

konkurenčna sposobnost na domačem in inozemskih tržiščih. Da bi dali novo vzpodbudo v naši družbi je bilo leto 1975 in 1976 proglašeno za leto inovacij, pri čemer bi vzpodbudili vse družbene subjekte za sprostitev mehanizmov, ki naj bi vzpodbujali večjo inovacijsko dejavnost. Pri tej akciji odigra lahko množična inventivna dejavnost izredno pomembno vlogo, saj so proizvajalna sredstva v rokah delavskega razreda in so delavci prav gotovo zainteresirani, da se proizvajalna sredstva čim racionalneje uporabljajo in s tem dosejajo večje proizvodne učinke z boljšo tehnologijo. V Iskri smo vlagali relativno znatna sredstva v raziskovalno in razvojno dejavnost, stimulirali inventivno dejavnost in je ta akcija pravzaprav stalno prisotna. Podatki kažejo, da je Iskra vsako leto prijavila 12 - 15 patentov, smatram pa, da so načrti, da bi v Iskri v prihodnjih letih prijavljali vsak teden en patent, kar bi bilo izrednega pomena ne za Iskro samo, ampak tudi za širšo družbeno skupnost. V okviru leta inovacij pa pripravljajo Odbor za inovacijsko dejavnost obširne predloge o stimuliranju inovacijske dejavnosti v celotni družbi. Pripravljajo se tudi ukrepi za materialno in moralno priznavanje izumiteljske dejavnosti in množične inventivne dejavnosti. V Iskri imamo organizirano tudi službo industrijske lastnine, ki daje vrsto predlogov za izboljšanje te dejavnosti v Iskri.

Znano je, da so problemi vodenja velikih gospodarskih sistemov dokaj podoben problemom vodenja in usmerjanja narodnega gospodarstva kot celote in tudi vodenja in usmerjanja družbe kot celote. Kakšni problemi po vašem mnenju nastajajo pri vodenju velikih gospodarskih sistemov?

„Kar zadeva oblikovanje večjih poslovnih sistemov nastopa vrsta problemov. Ovire hitrejšega formiranja velikih sistemov lahko iščemo v dveh smereh, in sicer: nepripravljenost subjektivnih dejavnikov po eni in nezadostna zakonodaja, ki bi morala zakonsko regulirati formiranje raznih oblik sestavljenih organizacij, po drugi strani. Delovne sestavljene organizacije seveda prepočasno organiziramo po ustavnih načelih, iz katerih izhaja, da mora združeno delo združevati delo in sredstva in dohodek vseh delovnih organizacij. Posvetovanja na različnih nivojih, ki so bila v zadnjem času, so pokazala določene slabosti pri učinkovitosti in usposobljenosti oblikovanja sestavljenih OZD. Združen dohodek vseh delovnih organizacij bi bil tisti faktor, ki bi trajneje povezoval delovne organizacije znotraj sestavljene organizacije. Ne gre za to, da se formirajo mikro podjetja, temveč učinkovite TOZD, ki združujejo dohodek na osnovi čvrstih srednjeročnih planov znotraj internih bančnih institucij, pri čemer morajo delavci imeti vsak čas vpliv in kontrolo nad razporejanjem teh sredstev. Precej nejasnosti je tudi na relaciji proizvodnja - trgovina, s čemer pa se bo s predvidenimi novimi zakoni o združenem delu - Zakon o planiranju, Zakon o bankah - dalo več jasnosti v teh odnosih.“

Morda bi poskušali vzporediti odločanje v gospodarski organizaciji in odločanje v skupščini?

„V TOZD se odloča o konkretnem poslovnem problemu in samoupravni organiziranosti na vseh nivojih; v njej delavci sprejemajo poslovno politiko, razvojne plane in poslovno organiziranost. Naloga poslovnih organov pa je, da izvajajo politiko, ki so jo samoupravni organi sprejeli.“

Republiška in zvezna skupščina temelji na delegatskih sistemih. Odločitve sprejema na nivojih posameznih skupščin, na osnovi stališč delegatov združenega dela, občinskih skupščin in družbeno-političnega zbora. Tako je v republiški skupščini - v zvezni skupščini pa vse odločitve sprejemajo na nivoju zveznega zbora in zbora republik in pokrajin. Seveda republiška in zvezna skupščina sprejema elemente gospodarskih sistemov in poslovne politike in skrbi za tiste zadeve, za katere sta po Ustavi pooblaščenca. Pri tem prihajajo do izraza stališča združenega dela, zlasti v pogledu srednjeročnega razvoja, kjer se ugotavlja, da marsikateri cilj, ki so bili postavljeni v srednjeročnih in letnih planih, razvojnih ne uredničujejo. Iz tega razloga je zelo pomembno, da delegati, ki prihajajo iz

organizacij združenega dela dovolj odločno postavijo svoje zahteve po doslednem izvajanju vseh ukrepov, ki so postavljeni v republiški in zvezni skupščini. Osnovni problem našega družbeno-političnega razvoja je trenutno stabilizacija našega gospodarstva, pri čemer ima združeno delo odločujoči pomen, saj brez večje produktivnosti dela, boljše organizirane proizvodnje, brez hitrega uvajanja moderne tehnike in tehnologije v delovne procese, ne bo mogoče doseči teh ciljev, ki jih danes družba postavlja. Po drugi strani pa brez sočasnega uvajanja ekonomskega sistema in ekonomske politike, ki mora stimulirati bolj napredno, učinkovitejšo gospodarstvo, tudi ne bomo dosegali postavljenih ciljev. Torej: dejavnost mora biti usmerjena v osnovne proizvodne celice kot tudi v učinkovite ukrepe družbe.“

Praznujemo 30-letnico naše osvoboditve. Nehote nam misli ob tem zaobsegajo ves čas nazaj, vsa leta razvoja, od začetka do danes. Pri tem se nam ponujata paraleli razvoja: celotna naša družbena skupnost po eni strani in Iskra kot delovna organizacija po drugi strani. Razvojne značilnosti obeh so si podobne, če pomislimo na graditve socialističnih samoupravnih odnosov, gospodarsko rast navznoter in vse močnejše afirmiranje navzven, tudi v mednarodnem merilu. Kako bi, ob 30-letnici uspešnega razvoja, tako družbe kot celote kot ZP Iskra, ovrednotili ti paraleli do sedaj in kako bi nam ob tej obletnici mogli orisati vizijo prihodnjega razvoja v smislu teh dveh paralel, oziroma, kako ste vi sami doživljali ti dve paraleli in kako čutite prihodnost vi?

„V 30 letih ugotavljamo ogromen razvoj našega gospodarstva, ugotavljamo, da je industrija dosegla 10-kratno vrednost pri nas in, da se je ravno naša industrijska veja - elektroindustrija - povzpela iz nepomembnega obsega pred in po vojni na drugo do tretje mesto industrijskih vej pri nas. Prav gotovo je elektroindustrija bila v tem obdobju ena najbolj impulzivnih vej pri nas. Da pa se je naša industrija razvijala v takem tempu in kvaliteti, prav gotovo lahko iščemo vzrok v našem samoupravnem socializmu, ki je sprožil izreden polet celotne naše družbe. Menim, da naš samoupravni socializem postaja vse bolj zanimiv tudi za zunanji svet, tudi v industrijsko razvitih državah v raznih oblikah iščejo oblike sodelovanja neposrednih proizvajalcev pri upravljanju proizvodnje in celotnega poslovanja.“

Zame je to prav gotovo - ker že dalj časa sodelujem v elektroindustriji - velikega pomena in sodim, da bo Iskra, kot tudi celotna elektroindustrija, tudi v prihodnje ostala eden osnovnih nosilcev gospodarskega razvoja pri nas. Doživljamo znanstveno-tehnično revolucijo na področju elektronike in kemije, kar bo dalo neslutene horizonte razvoju proizvajalnih sil celotne naše družbe. Iskra s svojim umskim in tehnično-tehnološkim potencialom lahko odigra pri tem izredno pomembno vlogo.“

Mara OVSENIK

Visok obisk v Avtoelektriki

V petek 21. novembra popoldne je v spremstvu člana Izvršnega sveta Slovenije ing. Šulina obiskal novogoriško Iskro in tovarno avtomobilov Cimos v Sempetru pri Gorici veleposlanik Francije g. Pierr Sebilliau.

Na obisk v Slovenijo ga je povabil Zvezni izvršni svet, v okvir njegovega obiska pa je bil vključen tudi obisk Iskre in Cimos. Visokega gosta so v prostorih Iskre sprejeli predsednik Izvršnega sveta skupščine občine Nova Gorica ter vidni družbenopolitični delavci te občine. Pristrčno dobrodoščilo pa sta mu zaželela glavni direktor Cimos Hudaes in namestnik glavnega direktorja Iskre Avtoelektrike Kokelj.

Francoski ambasador se je v tem pristrčnem razgovoru zanimal predvsem o povezavi proizvodnje Cimos med Bujami, Senožecami in Sempetrom. Zanimalo pa ga je tudi poslovno sodelovanje Iskre s Cimosom.

Po razgovorih si je francoski gost ogledal proizvodne dvorane tovarne avtomobilov Cimos, za tem pa še novo tovarno malih zaganjalnikov. O proizvodnji teh dveh tovarn se je izrazil zelo pohvalno in zaželel vsem še veliko delovnih uspehov.

Marko Rakušček

Republika

Ob cvetu cvet se s tem voščilom v radosten pozdrav ti vije, za praznik naš - država,

spet v bratski izpreplet,

ta šopek rož - ob spominu nanje, ki so s krvjo rodili kar imamo, kar bomo še gradili!

Republika -

ne kupljena, a plačana z visoko ceno; zato pozabljena ne bo vseh naših narodov nobena žrtev, ker ve se in pozna - v srcih ostaja ljubezen, kri - svoboda!

JUGOSLAVIJA!!!

Le mir je kruh in je življenje in delo, to naše - pravo, nam v praznik je in v vstajenje!

MONOS.

Prisrčen sprejem delavcev Avtoelektrike v Torinu

Več kot 550 delavcev Iskre Avtoelektrike iz Nove Gorice je v dveh skupinah, na pobudo najmočnejšega italijanskega sindikata CGIL obiskalo mesto Torino. Ta dva izleta - zaradi velikega števila prijavljenih ni bilo možno organizirati enkratno, sta bila v petek 14. in soboto 15. novembra ter v petek 21. in soboto 22. novembra. Ta obisk, bil je sploh prvi večji obisk jugoslovanskih delavcev v Italiji po podpisu pogodbe o meji, je bil izrednega pomena, saj je bil njegov namen političnega značaja podpreti prizadevanje italijanskih sindikatov, ki jih vodijo komunisti za čimboljše sosedne odnose in mir v svetu.

Izlet je uspel izredno dobro. Delavci Iskre smo si ogledali tehnični muzej avtomobilov, mestne zanimi-

Seja delavskega sveta EKI

V sredo, 26. novembra, je bilo v Iskri poslovnih stavbi v Ljubljani 4. zasedanje Delavskega sveta Združenih podjetij elektrotehniške industrije Ljubljana. Udeleženci so največ pozornosti namenili poslovanju Sestavljene organizacije združenega dela, predlogu gospodarskega plana za prihodnje leto, seznanili pa so se tudi z oblikami organiziranja velikih sistemov.

Daljši članek o zasedanju bomo objavili v prihodnji številki. LD

najbližje delavcem, delavskemu razredu, temu pa je treba posvetiti največjo pozornost. Sindikati niso kakšna posebna organizacija sama zase, marveč so sestavni del splošnih naporov v graditvi naše socialistične družbe.

Danes imajo seveda sindikati drugačno vlogo in drugačne naloge, kot so jih imeli v predvojni, buržuazni državi. Zato morajo zares vestno in aktivno izpolnjevati svojo vlogo. Kdo bo na primer pojasnjeval proizvajalcem določene sklepe in odločitve družbene skupnosti, če ne prav sindikati. Tudi pri sprejemanju odločitev imajo sindikati še kako pomembno vlogo; če pa so tu še določene težave, jih bomo zlahka odpravili.

Kakšna je danes vloga socialistične zveze? Nekateri nemara celo mislijo, da je nepotrebna. Še kako je potrebna, je poudaril predsednik Tito. Socialistična zveza nam je potrebna ne samo v vsakodnevnih graditvi naše socialistične družbe, temveč mora biti tista kohezivna sila, ki druži naše narode - biti moča politični dejavnik.

Seveda je zlasti pomembna tudi vloga Zveze komunistov - toda ZK mora prav tako delovati tudi znotraj socialistične zveze, je poudaril predsednik Tito. Dolžnost ZK je predvsem, da deluje v tej naši najbolj množični organizaciji, ki šteje sedaj - kot je v razgovoru pripomnil Dušan Petrovič - kakšnih osem milijonov svojih članov.

Tisto, kar je sedaj za nas najpomembnejše je enotnost - predvsem enotnost ZK, prav tako pa tudi socialistične zveze, kar je izrednega pomena.

Nikomur ne smemo dovoliti, da bi tribuno socialistične zveze izkoriščal za propagiranje raznih tujih idej in ideologij. Tu so nam naredili dosti škode tudi liberalisti, je dejal predsednik Tito, ki je ob koncu poudaril, da je naša dolžnost, da branimo našo družbeno ureditev - da branimo interese naših ljudi, ki so plačali strašni krvni davek za to, da bi danes lahko v miru gradili svojo prihodnost ter tako živeli, kot je prav.

deželni palači med drugim dejal:

„Dragi tovariši, dragi naši prijatelji! Velik vtis smo odnesli s tega srečanja. Videli smo vaše tovarne, videli smo ogromen elan dela, presenečeni smo nad vašimi ljudmi in razvojem dežele Piemonte.“

Komunistična partija dežele Piemonte je doživela veliko zmago. Tej zmagi se pridružujemo tudi mi, saj vemo, da to ni bil lahek korak.

Vaša dežela je zelo razvita. Za seboj imate ogromno industrijsko tradicijo in lahko rečem, da je dežela Piemonte v Italiji isto, kot Slovenija v Jugoslaviji.“

Zbranim tovarišem je nato Vladimir Logar spregovoril o gospodarskem razvoju Slovenije in Iskre, še posebno Avtoelektrike. Poudaril je, da igra v poslovnih politikah vidno vlogo tudi dobro sodelovanje z Italijo, saj Iskra izvaša in uvaža za cca 20 milijonov dolarjev. V Milanu pa imamo svoje predstavništvo Iskra Elektronika Italija.

Vladimir Logar je zaključil: „Mi vsi vam želimo še večjih uspehov, vam in vaši slavni borbi. Vsi jugoslovanski narodi gledajo na vašo borbo, na vaše velike uspehe in kar zadeva pogodbo, naj poudarim, da je to odraz realnosti med odnosi med Jugoslavijo in Italijo. Naša največja dobrina je mir. Tovariši, naša delegacija je v II. svetovni vojni veliko prispevala k temu, kar danes imamo. Mi znamo in moramo ceniti žrtve za današnji mir in tu je izhodiščna točka: borba za mir. Vsi imamo iste cilje, dragi tovariši, zato smo srečni iz zadovoljni, da smo prijatelji. Taki kontakti kot je današnji, so koristni na več področjih. Ni vse samo v srečanjih naših državljanov v Rimu in Beogradu, ampak je še kako pomembno srečanje

(Nadaljevanje na 3. strani)

Proizvodnja v oktobru

	Izpolnitev v 000			Odnos m. r. do mes. pl.	Odnos r. I-X do let. pl.	odnos r. I-X do pl. I-X	r. I-X/75 do r. I-X/74
	I-X/74	I-X/75	mesečna				
TELEKOMUNIKACIJE	1.217.146	1.476.370	194.259	107,8	80,4	96,4	121,3
ELEMENTI	462.379	483.089	48.433	69,1	60,3	78,7	104,5
ŠIROKA POTROŠNJA	540.575	516.594	56.597	70,5	56,2	67,5	95,5
AVTOMATIKA	550.776	604.515	62.916	90,0	72,1	86,5	109,7
AVTOELEKTRIKA	271.987	350.166	45.003	103,9	69,7	90,8	128,7
EMO	346.785	292.939	26.747	69,8	69,8	84,5	84,5
SKUPAJ BRANŽE	3.389.648	3.723.673	433.955	90,0	67,7	85,2	109,8
IC - Servis	44.833	68.619	8.159	139,4	104,7	127,7	153,0
Inštitut za produktivnost in metrologijo	13.750	13.442	2.347	170,7	81,4	97,7	97,7
SKUPAJ ISKRA	3.448.231	3.805.734	444.461	90,8	68,1	85,8	110,3
Realizacija proizvodnje I-X/74 za ZP							
ISKRA (dinamična)	3.276.483						116,1

(1) V koloni 5 je zajeto 10/12 vrednosti proizvodnje, sestavljene na osnovi podatkov iz plana za leto 1975, ker za branže vsled reorganizacije nimamo ustrezne dinamike.

Kdaj bomo v Iskri ustanovili interno banko?

POGOVOR Z DIREKTORJEM ZA EKONOMIKO IN ORGANIZACIJO AVTOELEKTRIKE ANTONOM BUKINISOM

Ustavna določila in praksa omogočajo dokaj jasno opredelitev vloge in položaja interne banke kot samoupravne ustanove. Zakoni sicer še ne konkretizirajo te vloge, zato te banke seveda ne morejo zahajati v dejavnosti, ki jih zdaj opravljajo poslovne banke. Mnoga vprašanja o interni banki so še vedno odprta, na nekatera še ne poznamo pravega odgovora, prav gotovo pa je, da bomo morali v Iskri enkrat le zaorati ledino in ustanoviti lastno banko.

O vprašanih in problematiki interne banke smo se pogovarjali z direktorjem za ekonomiko in organizacijo v Industriji Avtoelektrika Antonom Bukinikom, ki je prav o tem področju govoril na televizijski oddaji „Mi med seboj.“ Tema te oddaje so bili, kot je znano dohodkovni odnosi.

„Že v televizijski oddaji sem poudaril,“ je začel pogovor direktor Bukinis, „da smo imeli v Iskri že doslej neko obliko združevanja denarnih sredstev in to za določene namene, bodisi za solidarnost, ali za posamezne proizvodne, razvojne in tržne dejavnosti. Ob tem pa nismo imeli do konca izdelanih in izpeljanih pravic in obveznosti, ki nastajajo ob takšnem združevanju finančnih sredstev. Resnici na ljubo naj povem, da tudi dosedanja zakonodaja ni tako globoko posegla v te finančne odnose, oz. v vprašanje pravic in obveznosti, ki izhajajo iz minulega dela.“

Interno banko smo predvideli tudi v temeljnem aktu našega združenega podjetja, v samoupravnem sporazumu, vendar smo kljub razčiščevanju tega vprašanja v naši samoupravni zakonodaji ostali na začetku poti. Kje je po vašem mnenju vzrok za to mrtvilo?

„Vzrok vsekakor ni v tem, da ne bi bili sposobni ustanoviti interne banke, pač pa v tem, da je takšna banka ustanova, v kateri se združujejo denarna sredstva TOZD iz tako združenih sredstev pa izhajajo pravice in obveznosti, kar morejo spoštovati seveda vsi — od prve do zadnje temeljne organizacije.“

Na začetku ste omenili, da smo imeli neko vrsto združevanja denarnih sredstev v Iskri že doslej. Verjetno ste s tem mislili tudi na Iskra Commerce?

„Seveda. Nekakšno vlogo interne banke opravlja zdaj IC, ki pa glede na svojo funkcijo ni poklican za to dejavnost in zaradi objektivnih razlogov ne more hkrati opravljati tržne in finančne vloge. Prepričan sem namreč, da trgovina in banka nista združljivi in morata vsaka zase neodvisno opravljati svojo funkcijo.“

In kaj bi bilo po vašem mnenju treba storiti?

„V samem Iskra Commerce ne bi bilo treba ničesar spremeniti, ustanoviti bi morali le banko z vsemi njenimi funkcijami pri upravljanju z denarjem



Anton Bukinik.

in nanjo prenesti tudi tiste naloge, ki jih zdaj opravljajo proizvodne delovne organizacije in IC.

Smotno in bolj učinkovito bi bilo, če bi finančne posle opravljali na enem mestu. S tem mislim na funkcijo kreditiranja, uporabo vrednostnih papirjev, izterjavo od kupcev in plačilo obveznosti do dobaviteljev.

V zvezi s tem bi rad opozoril tudi na to, da je interna banka zelo resna zadeva in se ne bi smelo zgoditi, da ne bi mogla izpolnjevati prevzetih obveznosti. To se pravi, da v denarnem prometu TOZD, ki imajo sredstva združena v interni banki, prevzemajo le toliko obveznosti, za kolikor obstaja realna možnost njihove realizacije.“

Bi to konkretizirali? Lahko. Pogledajte, kaj se danes dogaja. Z razpoložljivim denarjem rešujemo tiste TOZD, ki imajo težave z izplačilom osebnih dohodkov. Seveda nastaja to samo po sebi in prihaja do prisilnega prelivanja denarja, kar je v Iskri problematično vse od njenega nastanka in je glavni kamen spodtike v medsebojnih odnosih.“

Kako si reševanje teh problemov zamišljate v prihodnje, če bomo seveda ustanovili lastno banko?

Mislim, da se problema, ki sem ga omenil prejle, ne bomo mogli izogniti tudi v prihodnje, reševanje pa bi moralo biti podvrženo procesu samoupravnega dogovarjanja. Se pravi, da se bodo tisti, ki razpolagajo z denarjem, odločali o plasmaju, tisti, ki bodo ta denar dobili, pa se bodo morali obvezati, da bodo ta denar pravočasno vrnili z obrestmi.“

Oprostite, toda prvič slišim, da bi finančno poslovanje v interni banki potekalo na podlagi obrestovanja?!

„V pogojih združevanja dela in sredstev ter medsebojne soodvisnosti je sprejemljivo le združevanje na podlagi udeležbe pri novo ustvarjeni vrednosti. Zato v tem primeru ne prihajata v poštev kreditni odnos in obrestovanje. Prepričan pa sem, da se kreditnim odnosom in obrestovanju pa tudi penalom ne bomo mogli izogniti v primerih kratkoročnega posojanja, torej takrat, ko posamezna TOZD nima likvidnih sredstev za neodložljive potrebe (izplačilo osebnih dohodkov itd).“

Nekatere večje jugoslovanske organizacije že imajo svoje banke, čeprav je zakonodaja še vedno nedorečena. Kaj menite, zakaj v Iskri še nismo ustanovili lastne banke?

Proces ustanovitve ni tako lahek, če bi hoteli hkrati frontalko zajeti vso dejavnost, ki naj bi jo predvidoma opravljala takšna banka. Vsi dosednji napori niso rodili uspehov prav zato, ker smo se — vsaj tako menim — ustrašili težav. Že v procesu konsoli-

dacije branžne organiziranosti znotraj ZP, bi lahko postopno gradili organizacijski ustroj interne banke in njenih odnosov s TOZD, OZD oz. branžami. Medtem ko smo organizirali proizvodne in tržne odnose, pa nismo namenili enake pozornosti ureditvi finančnih odnosov znotraj ZP.

In kako bi morali organizirati to banko?

Osnova za organizacijo je običajna bančna oblika v odnosih s komitenti izven Iskre. Tukaj bi morala naša banka prevzeti funkcijo posrednika pri izterjavah in plačilu obveznosti, s tem, da bi prišli bolj do izraza vrednostni papirji. Znotraj ZP pa bi morala interna banka prevzeti funkcijo koordiniranja pri združevanju sredstev dohodka, izvajanju samoupravnega sprejetih načrtov, koriščenju teh sredstev in prevzeti odgovornost za njihovo vračilo.

V tisku ter po radiu in na televiziji smo že mnogo prebrali, oz. slišali o prednostih internih bank. Toda, ne bo odveč, če tudi vi spregovorite o tem za naše bralce.

Glavna prednost je v tem — seveda z določenimi vsebinskimi spremembami pri ravnanju z denarjem — da se že tako pičli kapital hitreje obrača, s tem pa doseže boljše dohodkovne rezultate. Prednost je tudi v združevanju strokovnih kadrov ter s tem v cenenosti in kakovosti opravljenih storitev.

V interni banki bi bili zbrani Iskrin družbeni kapital in drugi viri (posojila Narodne banke in drugih bank, hranilne vloge Iskrinih delavcev itd.).

Morda še vprašanje: Kako bi bilo z žiro računi, če bi imeli svojo banko?

Žiro računi so zadnje čase predmet živahnih razprav, bodisi zaradi tega, ali naj ima vsaka TOZD svoj žiro račun, ali naj ga ima le delovna organizacija, oz. branža, s tem, da bi imele TOZD v tem drugem primeru interne žiro račune.

Mislim, da vprašanje žiro računov ni tako akutno kot mislijo nekateri. To nastaja samo zato, ker ne poznamo drugačnega finančnega poslovanja kot s čistim denarjem. Z uvedbo vrednostnih papirjev vprašanje žiro računov ne bo več tako akutno, TOZD pa ne bodo izgubile pregleda nad razpoložljivimi sredstvi. Interna banka bi prevzemala prejete vrednostne papirje v inkaso, oz. jamčila za plačilo izdanih papirjev.

Ob koncu še pomembno vprašanje: Kdo naj upravlja z interno banko?

Z interno banko lahko upravljajo le TOZD preko delegatov, ki morajo odločiti o vsakem združevanju in posojanju sredstev. V vsakem trenutku bo le tako lahko znano, koliko je posamezna TOZD združila, kje se njena sredstva nahajajo in kakšne pravice in obveznosti izhajajo iz tako združenih, oz. najetih sredstev.

Le pri kratkoročnem kreditiranju naj bi bile operativne odločitve v pristojnosti izvršilnega organa v okvirih, ki bi jih predhodno določili delegati TOZD. Lado Drobež

Brez čistih računov ne bo trdne enote ZP Iskra

Minuli četrtek so se v Ljubljani, na sedežu Iskre, sestali člani komisije za samoupravni nadzor ZP, nanj pa so povabili tudi predsednike komisij za samoupravni nadzor po posameznih branžah in tozdih. Na sestanku so bili prav tako tudi predstavniki posameznih tozdov in ZP Iskra.

Osrednja tema sestanka je bila nelikvidnost podjetja in izvajanje ukrepov skupščine za stabilizacijo. Med drugim so ugotovili, da je nelikvidnost jugoslovanski fenomen in da se lahko proti njej borimo le tako, če se bomo vsi zavedali dejanskega stanja. V tem boju bi morale bolj sodelovati tudi družbenopolitične organizacije, kajti jasno je, da bo problem postajal čedalje večji in težje rešljiv, če ga ne bomo reševali.

Nadalje so se v razpravi dotaknili tudi vprašanja izvrševanja plačil z akceptnimi nalogi. Ugotovili so, da posamezne organizacije še niso ukrepale, več pa je tudi takšnih organizacij, ki so svoje obveznosti že izpolnile. Pri tem so poudarili, da se bo stanje

izboljšalo, ko bo sprejet samoupravni sporazum o prenosu sredstev. Zato so udeleženci menili, da morajo člani delavskih kontrol na ravni branž pripomoči k podpisu samoupravnega sporazuma o prenosu sredstev. Sprejeli pa so tudi stališče, da mora angažirana delavska kontrola problem posredovati na dnevni red.

Na sestanku so sprejeli celo vrsto sklepov, med katerimi velja dobesedno navesti prva dva sklepa, ki se glasita:

1. Na podlagi ugotovitve, da še ni prišlo do podpisa samoupravnega sporazuma o delitvi premoženja na branžne delovne organizacije oz. TOZD v okviru ZP Iskra, odbor za samoupravni nadzor apelira na obstoječe samoupravne organe, da izvedejo zborni delavcev in tako pospešijo sprejetje samoupravnega sporazuma do končne faze.

2. Odbor za samoupravni nadzor ugotavlja, da se sklep skupščine,

(Nadaljevanje na 6. strani)

Micronica '75

ŠE VEDNO SKROMNE MOŽNOSTI ZA IZVOZ NAŠIH ELEMENTOV NA MADŽARSKO

V Budimpešti je potekala med 11. in 19. novembrom mednarodna razstava Micronica 75. Na sorazmerno skromnem prostoru v „Hiši tehnike“, v sredini mesta je razstavljalo prav tako skromno število znanih svetovnih proizvajalcev. Med njimi tudi Iskra, ki je na borih 20 m² — zaprosila jih je za 50 — razstavila celotni sortiment elektronskih sestavnih delov iz panog aktivnega in pasivnega vezja, bele tehnike, stikalne tehnike, števec električne energije in nekatere merilne instrumente.

Stojnica Iskre je bila zelo domiselno oblikovana, zlasti je bil do kraja izkoriščen majhen prostor. Načrtovala in postavila jo je naša sejmska služba v marketingu in to pot dokazala, da zna uresničiti tudi takšen sejmski oblikovni koncept, ki je vsem všeč, če le to hoče.

Zanimanje za naše sestavne dele je bilo veliko. Seveda so pri tem mišljeni le predstavniki madžarske elektronske industrije, kajti Micronica je imela docela profesionalni značaj. Iskra si je namreč že v minulih letih ustvarila sloves zanesljivega poslovnega partnerja s prejšnjim izvozom, ki je temeljil na dobri kvaliteti izdelkov solidnih dobavah in ustreznih dobavnih rokov, zlasti pri industriji zabavne elektronike. Le-ta se sedaj še posebej zanima za sodelovanje z Iskro, tako po komercialni, kot po tehnični plati. Marjan Kralj



Pogled na Iskrin razstavni prostor.

PRISRČEN SPREJEM DELAVCEV AVTOELEKTRIKE V TORINU

(Nadaljevanje z 2. strani)

delavcev iz Slovenije z vašimi delavci. Naj živi naše sodelovanje, naše prijateljstvo med Piemontom, Italijo, med Slovenijo in Jugoslavijo.“

Za tem se je zahvalil za prisrčen sprejem predsednik občinske skupščine Nova Gorica. Izročil jim je grb Nove Gorice in v italijanskem jeziku napisani ustavi Slovenije in Jugoslavije. Torinski prijatelji pa so nam podarili grb in plakete mesta Torina.

Z občutenimi besedami pa je naše srečanje zaključil predsednik torinskih partizanov: „Prosim, nesite pozdrav vseh naših občin z željo, da bi se taka srečanja nadaljevala, saj je to izmenjava lastnih src. Ko boste šli k spomeniku padlih, boste videli vklepanih mnogo jugoslovanskih imen. Prav tisti, ki so takrat padli, so že pred leti napravili to, kar mi danes delamo, zmagali so fašizem, ki je hotel razdeliti dve napredni ljudstvi.“

Po tem zaključku smo delavci Avtoelektrike položili venec na grobnico padlih partizanov.

Želja nas vseh je, da bi bilo prav tako prisrčno tudi srečanje takrat, ko bodo torinski delavci na naše povabilo obiskali Novo Gorico. Srečanje delavcev dveh sosednjih in prijateljskih držav ima samo en cilj: Boljše sodelovanje in mir na svetu. Marko Rakušček

Uporaba kompleksnih integriranih vezij danes in v prihodnosti

Na mednarodni konferenci o vezjih z visoko stopnjo integracije, ki je bila lani decembra v Parizu je W. A. Adcock, podpredsednik družbe Texas Instruments podal zanimiv pregled uporabe kompleksnih integriranih vezij. Njegovo predavanje povzemamo iz revije L'monde electricque, ker menimo, da bo zanimivo za naše bralce.

V zadnjih petindvajsetih letih se je naglo razširila splošna uporaba polprevodnikov.

V petdesetih letih je prevladoval razvoj tehnologije polprevodnikov in proizvodnje tranzistorjev. Desetletje 1960-1970 je bilo priča razvoju integriranih vezij in prevlade silicija kot poglavitnega polprevodniškega materiala.

V našem desetletju pa iščemo čim več poti za izrabo pridobljenega tehnološkega znanja, zato je v pravem pomenu besede desetletje praktične uporabe. Področje, na katerem je uporaba LSI (large scale integration - visoka stopnja integracije) v sedemdesetih letih dobila najširši razmak, je proizvodnja kalkulatorjev.

1. PRETEKLOST IN SEDA NJOST KOMPLEKSNIH INTEGRIRANIH VEZIJ

Osnovne smeri pri proizvodnji integriranih vezij v prejšnjem desetletju so bile naslednje:

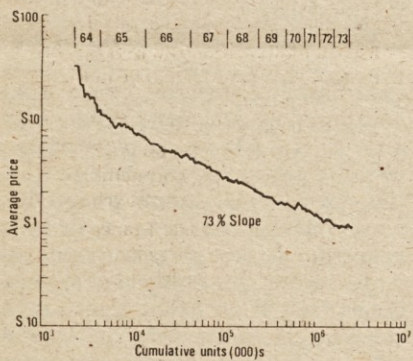
- Naraščanje kompleksnosti polprevodniških elementov
- kompleksnosti in domišljnosti izdelovalnih strojev
- izkoristka
- obsega prodaje S/C elementov
- zanesljivosti
- stroškov za materiale in stroje
- stroškov za raziskave, razvoj in inženiring.

Znižanje povprečne prodajne cene za enoto

Desetletna zgodovina integriranih vezij je polna prepleto dramatičnih sprememb v delovanju, tehnologiji, stroških in uporabi v praksi.

Splošna smer razvoja integriranih vezij je vključevala naraščajočo kompleksnost proizvodov in uporabljenih proizvodnih postopkov.

Pomembna značilnost elementov integriranih vezij je vztrajno zniževanje cene ob povečanju obsega proizvodnje, kot je razvidno iz slike 1.



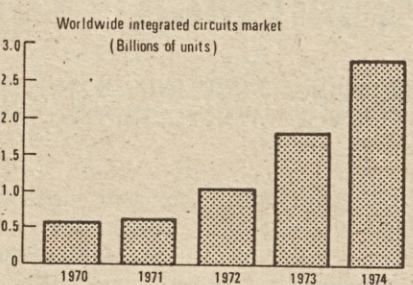
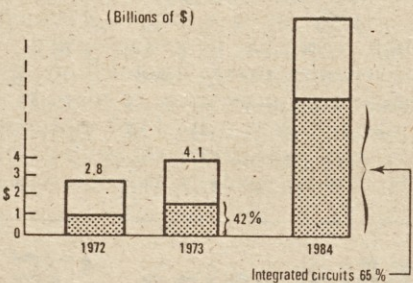
Krivulja tržne pomembnosti (learning curve) integriranih vezij.

Na tej sliki je po logaritemski skali prikazan odnos med povprečno ceno integriranih vezij in kumulativnim obsegom

proizvodnje. V zgornjem delu slike so ustrezna koledarska leta.

Ta krivulja kaže, da je obseg proizvodnje narasel že na več milijard integriranih vezij, povprečna cena pa je zdaj nižja od dolarja. Najvažnejša značilnost, ki jo kaže slika, je splošno znižanje cen ob istočasni rasti celotnega obsega proizvodnje. Ta krivulja tržne pomembnosti velja za preteklih deset let. Nagib 73 % pomeni, da se cena zniža za 27 %, ob vsaki podvojitvi celotnega obsega proizvodnje.

Visoka stopnja produktivnosti polprevodniške industrije je omogočila odpiranje novih tržišč za uporabo polprevodnikov. Rast deleža integriranih vezij na tržišču polprevodnikov je prikazana na sliki 2.



Svetovna polprevodniška industrija: zgoraj: svetovno tržišče polprevodnikov (v milijardah dolarjev), spodaj: svetovno tržišče vezij (v milijardah enot).

Ta slika prikazuje petkratno povečanje letne proizvodnje enot od 1970 dalje. Leta 1973 so integrirana vezja predstavljala 42 % vrednosti na tržišču polprevodnikov, ocenjeno pa je, da bodo v prihodnjih desetih letih pokrivala kar 65 % tržišča.

Prikazani podatki se nanašajo na „povprečna“ integrirana vezja. Prav to povprečje se je v zadnjih letih dramatično spreminjalo, kot je razvidno iz tabele 1.

Današnja vezja so le malo podobna vezjem iz pred desetih let, ki so večinoma vsebovala manj kot 100 elementov.

Visoka stopnja integracije je poglavitna značilnost današnjih izdelkov. Kalkulatorje, urne mehanizme in pomnilnike imajo LSI vezja, ki so jih razvili v zadnjih nekaj letih.

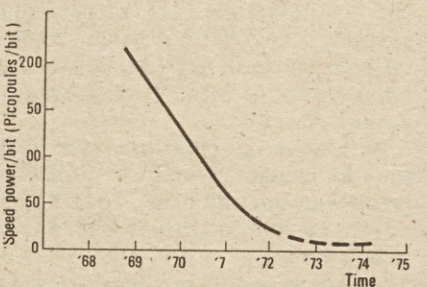
Dolgo pričakovana LSI vezja so očitno tu. Vzrokovi za hiter razvoj kompleksnosti povprečnega integriranega vezja v zadnjem desetletju je mnogo: izboljšave v fotolitografski tehniki, zahteve po večji popolnosti, zmanjšanju velikosti in napredek tehnologije materialov so k temu gotovo največ

pripomogli. Vendar pa je ostra konkurenca v cenah prisilila proizvajalce, da so povečevali število vrat na enoto površine in s tem stalno zniževali stroške. Z vse večjo kompleksnostjo pada površina na element. Zmanjševanje dimenzij elementov je prikazano na sliki 3.

Te tri fotografije, vse enako povečane, kažejo izredno izboljšanje tehnik, ki so v rabi dandanes in omogočajo boljše lastnosti pri celo nižjih cenah.

R. W. Mitterer na isti konferenci v Parizu decembra 1974 navaja „da uvedba litografije z elektronskim snopom in tehnik z ionsko implantacijo opravičuje pričakovanje, da se bo kapaciteta čipov štirikratno povečala vsaka tri leta“.

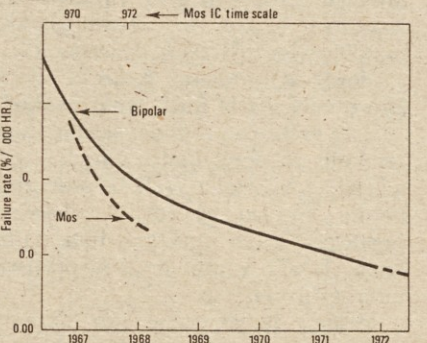
Povečanje zanesljivosti so prav tako izboljšali električne karakteristike. To je razvidno iz slike 4.



Izboljšani produkt hitrost – moč na spominsko celico.

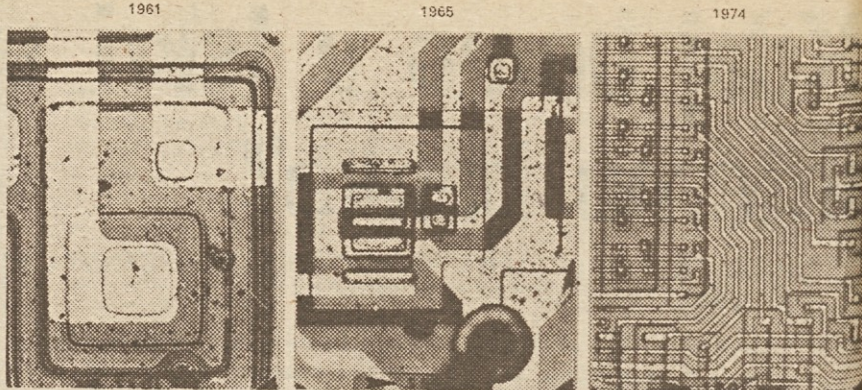
To izboljšanje produkta hitrost-moč na spominsko celico je zelo važno za razvoj pomnilnikov z visoko stopnjo kompleksnosti.

Na sliki 5 je prikazana ena od najpomembnejših karakteristik – zanesljivost.



Zanesljivost integriranih vezij v letih. Bipolarna časovna lestvica je spodaj, MOS časovna lestvica pa zgoraj.

Leto	Logična funkcija	Skupno število elementov
1965	Vrata	40
1966	Flip-flop	53
1967	Dvojni flip-flop	106
1968	(Quad Latch)	129
1969	Dekoder	182
1970	Aritmetična logična enota	327
1971	Register	344
1972	Pomnilnik	563
1973	64 Bitna pomnilna enota	1.852
1974-1975	1 K, 4 K pomnilna enota	10.000

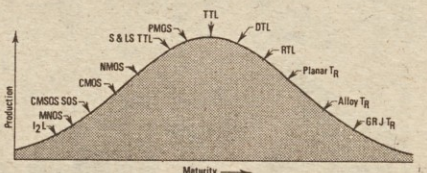


Slika 3: Fotolitografija, dimenzija vzorcev in točnost nastavitve mask (magnification=povečava).

Splošna zanesljivost LSI integriranih vezij torej izredno narašča. To naraščanje skupaj z zmanjšanjem števila potrebnih povezav v sistemu zaradi kompleksnosti današnjih integriranih vezij omogoča povečanje zanesljivosti naprav za več redov velikosti. Integrirana vezja zalita v plastičen ovoj, ki jih danes uporabljajo v TV aparatih, kalkulatorjih, kamerah in urah, zagotavljajo boljše zanesljivost naprav kot so jo imele izjemno zanesljive vojaške naprave še pred nekaj leti.

Katerokoli tehnologijo integriranih vezij pogledamo, vse so se v zadnjih desetih letih izboljšale za velikostni razred.

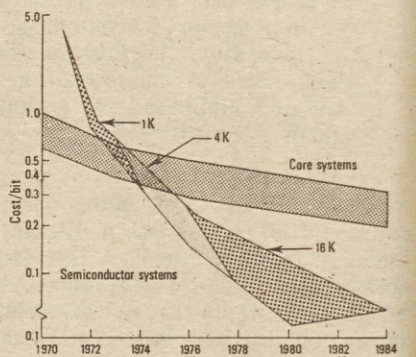
Se ena značilnost tega napredka je razvidna iz slike 6., ki kaže hiter razvoj



Polprevodniški izdelki. Življenjski cikel (maturity pomeni dozorelost).

tehnoških sprememb. Prav vse tehnologije iz leta 1965 so zastarele – DTL, RTL itd., so samo še duhovi preteklosti – integrirano injekcijsko logiko, staro komaj dve leti, zdaj uvajajo kot rešitev za mikroprocesorje, digitalno logiko, časovna vezja itd. Projektanti se ves čas soočajo s kompleksnim ustrojem novih tehnoloških možnosti. Kvaliteta in prilagodljivost naših načrtovalnih sistemov sta torej postali kritični dejavniki pri uvajanju novih proizvodov na tržišče.

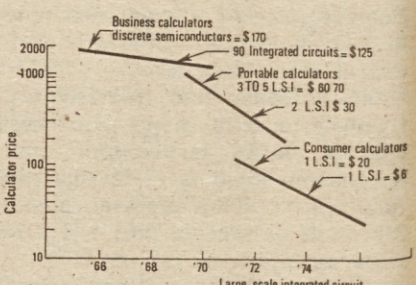
Leto 1974 je bilo leto novosti na področju pomnilnikov. Slika 7 primerja ceno polprevodniških in feritnih spominskih sistemov. S pojavom 4 K polprevodniških spominskih čipov se je podrla stroškovna meja, z večjimi in bolj zgošče-



Cena večjih pomnilnikov.

nimi spominskimi čipi pa bo prišlo do še večjega znižanja cen.

Vpliv visoke stopnje integracije na končni proizvod je prikazan na sliki 8.



Razvoj elektronskih kalkulatorjev.

Na levi je po logaritemski skali prikazana nadaljnja prodajna cena kalkulatorjev. Dolarске številke desno od vsakega proizvoda označujejo ceno polprevodniških elementov.

Na to področje je bistveno vplivala LSI, ki je pravzaprav spremenila žepni kalkulator v potrošniško blago.

Smo v času revolucije razvoja in uporabe integriranih vezij.

Nekaj odločilnih faktorjev je značilnih za področje LSI. Prvi med njimi je, da moramo uporabiti digitalno tehnologijo kot nasprotje linearne in hibridne konfiguraciji. Razvoj, ki se odpira zdaj, ko so postali digitalni polprevodniški pomnilniki stvarnost, bo naravnost dramatičen. Zmerne cene in kvalitetne digitalne izvedbe bodo vsem omogočile komunikacije, računalniške zmogljivosti, cenene interaktivne terminale s katodnimi zasloni – seznam je brez konca.

LSI se bo pri tem uporabljala za tiste funkcije, ki se lahko izražajo digitalno, pa naj bodo to podatki ali logika.

Naslednji pogoj je vpliv tržišča, ki mora biti zelo obsežno (najmanj milijon enot na leto, kot n. pr. televizija, avtomobili ali

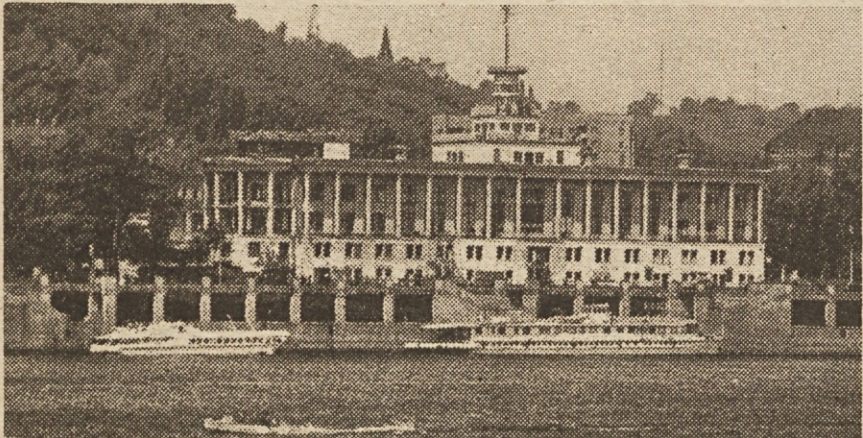
(Nadaljevanje na 5. strani)

Prostranstvo Ševčenkove izbe

Kot grmeče, penete se morje, so se valili oblaki; kot da bi nosili s seboj bes in sanje. Gledala sem skozi okno našega DC-9, ki se je s skupino slovenskih izletnikov, ekonomistov postdiplomskega študija, v organizaciji zagrebškega Generalturista jel spuščati proti sovjetskemu Kijevu. Prostranstvo nad oblaki me je nehote spomnilo na široko prostranstvo ruske ravnine pod nami. Ruske? Kako hitro naredi-

znot in koliko upanj je v zgodovini že steklo s širokim Dnjeprom prav na ta račun!

Gotovo: za nas je bil pristanek na kijevskem letališču predvsem prva postaja na tleh Sovjetske zveze s tem pa tudi srečanje s sovjetskimi obmejnimi organi in cariniki. No, ker smo bili vpisani v uradne sezname Inturista, je vse šlo brez zapletov; v glavnem so bili tudi vsi zadovoljni



Tudi pozimi se Kijevčani radi peljejo na „motorni“ sprehod z malimi čolni, ali hidrogliserji.

mo napako, kadar ne gre za nas same! Široka je ruska ravnina, toda v sovjetski Ukrajini je ukrajinska ravnina. Koliko bojev in sanj, koliko

glede valute, ki je pred odhodom marsikomu predstavljala problem številka ena. Tisti, ki so imeli s seboj le dinarje, so enkrat normalno menjali; oni, ki so se oborožili za vsak primer z ameriškimi dolarji, so sicer izgubili precej pri menjavi, zato so bili pa z njimi toliko bolj zadovoljni sovjetski

turistični predstavniki; tretji, ki so kje v Trstu ali v Grazu pretopili nekaj valut zelo poceni v sovjetske rublje, so kar blesteli, razen onih seveda, ki so to povedali, nakar so se od svojih srednjeevropskih rubljev morali posloviti.

Na jugu Sovjetske zveze je Kijev in res je bilo vreme tu najtoplejše. Kljub pozni jeseni se je bogastvo zelenja še vedno košatilo na bregovih Dnjeptra in se s premnogimi parki razlivalo tudi po samem mestu. „Kijev je mesto parkov; kar 180 parkov imamo; Kijev je mesto, ki ima na svetu največje povprečje zelenic na prebivalca“, nam je ponosno odrecitala sovjetska turistična vodička, ki je kar dobro obvladala srbohrvaščino; jasno, srbohrvaščino, kajti čeravno smo bili v Ukrajini, kake posebne razlike od siceršnjih gostov iz Jugoslavije tudi v jezikovnem pogledu za nas niso poznali. Sicer pa je bila naša vodička odločna tudi v pogledu discipline. Ko smo začeli med njeno razlago le preglasno debatirati, je kategorično odrezala: „Ali boste govorili vi, ali pa bom govorila jaz!“

Nastanili so nas v modernem turističnem hotelu Slaviček. Čeravno se prav tu, ne glede na staro reklo, da je Ukrajina žitnica Evrope, ne bi mogli pohvaliti s preveč obilno hrano, moramo priznati, da je bilo v hotelu vse čisto in urejeno. Posebnost sovjetskih hotelov so tudi nekakšne dodatne receptorke v slehernem nastropju. Kar nekam prevelika, vsekar pa zelo vidna stojala s košaricami za odpadke in smeti, so govorila o organizirani vzgoji k čistoci. Kljub



Moskovska vrata v Kijevu po vodni poti.

temu pa priznam, da sem tudi v Kijevu še vedno najraje mislila na one čudovite oblake v zraku, ko se z letalom še nismo spustili za zemljo. Se več: pri vsem sicer pisanim programu, ki smo ga v Kijevu imeli, mi je iz spomina kijevskih dveh dni skoraj vse zbledelo nekam v prazno.

Čeprav je Kijev silno staro mesto, saj ga zgodovina omenja že od 12. stoletja dalje, in čeprav danes po medvojnem pustošenju zelo hitro raste, vendarle v svoji osebnosti ne dosega Moskve in še manj Leningrada. Pri vsej svoji ogromnosti je naredil Kijev na nas vtis velikanske vasi.

Seveda smo si to lahko samo mislili, kajti naši ukrajinski vodiči so kar sipali iz rokava podatke o kijevski veličini, pa tudi o njegovi neuklonljivi življenjski sili. Kijev, ki je štel pred nemško nacistično okupacijo skoraj milijon prebivalcev, je dočkal osvoboditev novembra 1943 s komaj 180.000 preživeli. Mnogi so bili pobiti, drugi so izgubili v nemških taboriščih ali po raznih deloviščih Hitlerjeve Nemčije. „Danes šteje naš Kijev že dva milijona prebivalcev“, so navajali najnovejšo podatke in obenem, ker smo bili ravno na glavnem kijevskem bulvarju Kreščča-

Po poteh bojov od Skofje Loke do Cerkna

Že več kot trideset let je minilo od tistih slavnih dni slovenske in jugoslovanske zgodovinske odločitve, da se upro germanskim in romanskim hordam, ki so preplavile s „civilizatorskimi“ nameni naše kraje. Večkrat sem želel pogledati kraje in prostore, kjer so se v teh zgodovinskih krajih odigrali najvažnejši trenutki naše zgodovine.

Za začetek sem izbral pot iz Škofje Loke v Cerkno. V teh krajih so operirale edinice IX. korpusa, že prej Škofjeloški

UPORABA KOMPLEKSNIH INTEGRIRANIH VEZIJ DANES IN V PRIHODNOSTI

(Nadaljevanje s 4. strani)

kalkulatorji), sicer moramo predvideti standardna digitalna vezja.

Druga možnost je, da uporabimo cenen, zmogljiv digitalni mikroprocesor, ki z lastnim softwarom oblikuje nov proizvod brez dodatnega načrtovanja vezja. To bo pomembno za različna področja uporabe, kjer premajhen obseg ne dopušča specifičnih vezij po naročilu.

Kaj pa bo v prihodnjih desetih letih?

2. BODOČNOST KOMPLEKSNIH INTEGRIRANIH VEZIJ

Litografija z elektronskim in rentgenskim snopom, bodisi z direktnim ali pa s projekcijskim procesiranjem silicijeve rezine, bo vodila k čedalje boljši ločljivosti. Dvoplastna metalizacija bo postala, obenem z novimi postopki načrtovanja, le še rutinsko opravilo, kar bo omogočilo desetkratno zmanjšanje osnovne celice in deset ali večkratno povečanje kompleksnosti.

Imeli bomo 64 K bitnih ali še večjih pomnilnih enot na čip. Zmnožek moč—hitrost se bo zmanjšal trideset do petdesetkrat in nastala bodo vezja z izredno majhno porabo energije. Zanesljivost plastično inkapsuliranih integriranih vezij se prav tako desetkratno povečala zaradi izboljšanih fotolitografskih postopkov in zanesljivosti, ki jo bo omogočal že sam proizvodni proces.

Vse te značilnosti bodo, obenem z naglim naraščanjem proizvodnje in iz tega izhajajočega padanja cen, odprle nova tržišča oziroma področja uporabe.

Nekega dne bomo sicer dosegli vrhunec, vendar pa se bo v prihodnjih desetih letih tako obseg proizvodnje kot pomen integriranih vezij desetkratno zvečal. Na nobenem drugem področju ni tako optimističnih napovedi za bodočnost.

Zdaj pa si oglejmo pomembnejša področja uporabe teh izdelkov, ki jih lahko pričakujemo do l. 1985. Seveda ne bodo vsi od njih popolnoma rentabilni do leta 1985, vendar pa je večina od njih že zdaj tehnično izvedljiva, tako da se bodo hitro razširili, čim bo cena ustrežna.

Kalkulatorjem in podobnim proizvodom bo še naprej rasla uporabnost in padala cena, tako da bo lahko res vsakdo imel lasten kalkulator. Vsi urni mehanizmi bodo elektronski, saj bodo cene digitalnih in elektronskih ur vse nižje in nižje.

Elektronika bo prodrla v naše avtomobile in domove. Da bi ustvarili takšno tržišče, bosta morala porabnik in proizvajalec polprevodniških izdelkov kreativno vplivati drug na drugega.



Cerkno: Spomenik padlim slušateljem Partijske šole.

odred, Prešernova brigada, vrsta kurirskih zvez in karavil, vrsta bolnic in „tehnik“ kakor so imenovali male tiskarne, čevljarške delavnice, transportna četa pod Podlonkom, pionirski odred Ratitovec in drugi. V teh krajih je bilo križišče kurirskih, intendantskih in prometnih poti med primorsko in gorenjsko operativno cono enot NOV.

V sobotnem jutru smo se naložili v Škofji Loki partizanski kurir Franc Prezelj, ki je prenašal pošto in material iz Selške doline v bolnico Franjo in Cerkno, fotograf Jože Pintar, mladinec Vlado Dobršek in pisec teh vrstic. Vsi štirje delamo v Iskri v Železnikih, od tam se poznamo in vsi štirje smo želeli videti, kako so obeleženi in kako izgledajo znani kraji iz NOB.

Pred mostom na Praprotnem smo ustavili. Ta most je znan iz Svetinove Ukane. Ob ponesrečenem napadu nanj je med drugim padel tudi Poljak — partizan Tadeusz Szadewsky-Tomo. Ustavili smo se na njegovem grobu. Pokopan je blizu kraja kjer je padel. Molče smo obstali ob grobu. Poljska in Jugoslavija — daleč smo — pa nas veže ista borba in ista tragika.

Odšli smo naprej. Ob cesti, v kotu Bukovskega polja stoji originalen spomenik žrtvam Selške doline. Spomenik je spominska lopa, narejena po načrtih mojstra Plečnika. Zamišljen je kot streha in spravilo kolov, ob katerih so bili ustreljeni talci iz Dolenje vasi. Prestreljeni koli zgovorno govorijo: „Isprana krvi je mučeniške sled...“ Selška dolina je plačala krvavi davek za svobodo...

Naprej po Selški dolini smo srečali vrsto spominov. Na desni Dražgoše, spomin prve velike zmage nad nacisti. Spomeniki svobode pa so tudi tovarne. Dolina je do leta 1945 životvarila. Po propadu železarstva je doživela sto let krize. Leta 1945 pa je prišel nov čas. Zrastel je Alples, mogočna Iskra, ki bruha milijone elektromotorjev, Niko, Tehnica in Čevljarina ter Domoprema. 2200 delovnih mest v dolini, kjer je dobilo pred tridesetimi leti službo in delo le nekaj

ducatov ljudi, je svojstven spomenik zmage, svobode in ustvarjalnosti domačega človeka. Pot nas vodi po vse bolj stisnjeni dolini med pogorji Ratitovca in Blegoša do Davškega mostu, kjer se loči ozka cesta v Davško grapo. Zavijemo proti Potoku. Strma cesta nas pelje visoko pod Blegoš. Ustavimo se pri „Marenkovcu“, kjer je bila 12. julija 1943 ustanovljena Prešernova brigada.

Pod gozdom, v strmih bregovih je prisegla brigada: „Brez kompromisov, do končne zmage vztrajati tudi za ceno krvi“. Ne poznam števil, znano pa je, da večina fantov in deklet, ki so ta dan sprejeli boj na življenje in smrt ni dočakala svobode. Slikali smo spominsko ploščo in odšli dalje v dolino in naprej po strmem kanjonu Davče. Levo in desno skalovje in strmi bregovi. Vmes se prebija potok in šele dobro desetletje stara cesta. Ozka je ta cesta, toda za Davčo žila po kateri gre na trg les, živina in sadje. Po tej cesti odhajajo Davčarji vsak dan v službo v Železnike. Po tej cesti prihaja kruh, standard in novi čas.

Prezelj nas je ustavil. „Glejte, tu je stala bolnica.“ — oddelek D, je pokazal v globoki soteski na sredo ceste. Ceste takrat ni bilo. Tu je bil brezpoten kanjon, za ta kraj so vedeli le najbližji domačini. Bolnica Franja se je sem preselila leta 1944, ko so se bali, da je izdana. Ranjence smo nosili noč in dan. Le skromen odkop, komaj sled se pozna, kje je v bolečinah umiral na desetine borcev. Brez obeležja in brez zahvale. „Poglejte“, je pokazal France naprej po dolini, „tamle, kjer se iz soteske odcepi



France Prezelj, partizanski kurir ob sliki dr. Franje Bojčeve, po kateri ima bolnica Franja ime.

manjša grapa, po kateri pelje gozdna cesta proti Zali, je bila partizanska tiskarna. Tiskali so Našo ženo, letake in tehnični



Rekreacijska soba za rekonvalescente v Franji, po stenah tiski ohranjeni iz vojnih let.



Cerkno — partizanska metropola za zahodno Slovenijo.

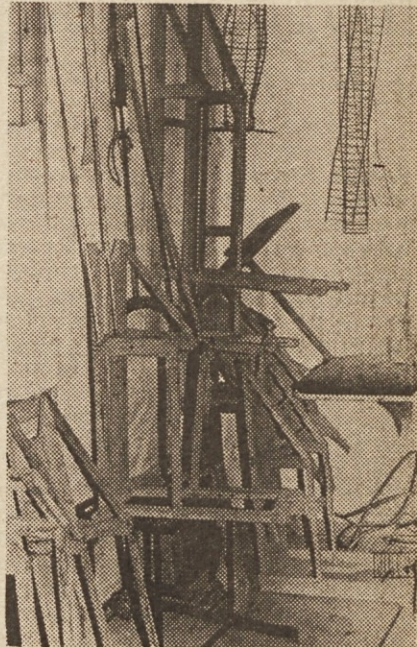
materijal. Tja nazaj, v Martinjem vrhu v bunkerju pod šolo pa je bila druga taka „tehnik“, kjer je nekaj časa izhajal Gorenjski partizan, glasilo Gorenjskega odreda in vrsta tehničnih brošur in priročnikov za ravnanje z mitraljezi, puškami, eksplozivom, revolverji in minometi. Tehniko je vodil bivši direktor Iskre Niko Žumer iz Železnikov.“

Nekaj streljajev dalje smo spet ustavili pod Hlipovo kmetijo. Hudournik je glasno šumel po zaraščeni soteski. Prezelj nam je povedal, da je bila tu bolnica, oddelek C bolnice Franje. Tu se je zdravila vrsta znanih mož, med njimi celo komandant Svarun. Ranjen je bil in ko se je vračal v edinico proti Cerknem ga je peljal do vrha zadnjih obronkov nad Cerkljansko dolino naš Prezelj. Seveda so Svarunu zavezali oči. Šele uro hoda nad Gorenjskimi Novaki je France komandanta trikrat „zasukal“, nato ga je vprašal, če ve, s katere strani sta prišla. „Če me ubiješ, ti ne vem povedati,“ je rekel Svarun. Nato mu je vzel obvezo z oči in mu povedal za pot v Cerkno. Tako stroga je bila konspiracija.“

Po dolgočasni, spolzki cesti, bolje kolo vozu, nam je France povedal marsikaj o svojih poteh po teh krajih. Šest ur hoda dnevno je bilo skoro oddih. Kurirjevo delo je bila pot dolga ure in ure. Pot po nevarnih stezah in poteh, brezpotjih in gozdovih. Sporočila pa nujna in strogo zaupna. Živahno pa je bilo to. Tod se je zbirala hra-

na, sanitetni material, tu so delale čevljarške in krojaške delavnice. Tod so bile bolnice in ambulante. Poslušali smo strme. Koder se vozimo cele ure, je nekoč hodil France vsak dan peš.

„O, pa ne samo tu. Šel sem v enem dnevu celo iz Davče v Zgornjo Trebušo po 2



Pripomočki, narejeni v Franji, za imobilizacijo ranjenih udov.

puški in dva avtomata. Dvanajst ur hoje. Ko sem oddal pošto in dobil orožje, so me povabili na avtobus. To se mi je zdelo. S partizanskim avtobusom iz Zgornje Trebuše do Cerkna. Občudoval sem in komaj verjel v to „čudo tehnike.“

V Dolenjih Novakih smo ustavili. Okrog nas so se podile megle po Poreznu in drugih strmih vrhovih. Tik pod nami je bil na levi oster skalnat zob in kopast vrh na desni.

„Poglejte,“ je kazal France. „Med tema dvema vrhovoma se začne hudourniška grapa Pasica. V njej je partizanska bolnica Franja. S te strani je praktično nedostopna. Med vojno so partizani za poskušnje poskusili priti vanjo z gornje strani. Pa ni šlo. Morda bi uspelo izkušenim alpinistom z vso opremo in tehničnimi izkušnjami. Za vojsko pa je praktično spust nemogoč. To grapo sta med prvimi predlagala po dolgem iskanju Rudi Katrašnik iz Jamnika in dr.

(Nadaljevanje na 6. strani)

tiku, imenovanem tudi kijevski Champs Elysees, dodali lali še podatek, češ da pločniki na obeh straneh Kreščatika merijo celih 14 metrov! Seveda so lahko tako širino dosegli zato, ker je bila ta aleja med vojno skoraj popolnoma razrušena in so po vojni lahko urbanistične črte potegnili povsem na novo.

V spominih na minulo vojno trpljenje je razumljivo, da so nas popeljali na pokopališče vojnih žrtev in da so nas postavili na reprezentativni kijevski trg, tako imenovano ploščad, od koder se nam je odprl lep razgled na vladno palačo. Čeprav so nam še in še naštevali številne gospodarske adute

sodobnega Kijeva: železniško križišče, rečno pristanišče, tovarne vagonov, strojev, precizne mehanike, elektromotorjev, kablov, gume, obutve, tekstila, kmetijskih strojev in prehrabmenih izdelkov, vsega tega v trgovinah nismo zasledili ravno veliko, če izvzamemo ukrajinsko „vodko s percem“ med prehrabmenimi izdelki, lesene lično pobarvane male „babuške“ v prodajalnah spominkov ali bogato založene knjigarne. Knjige, pesmarice in partiture smo lahko našli celo na kioskih zraven točilnic čaja ali njihove kvasove pijače.

Z mogočne, 115 metrov visoke razgledne ploščadi so nam razkazali

mikavno panoramo prostranega mesta in obenem nakazali, kje so bile med vojno glavne bitke. „Posebej hudi boji so bili za legendarno vas Simonovsko“, so kazali navzdol s prstom, ko so se nad brezkončno ravnino spet jeli zgrinjati gosti oblaki. Kot sleherni mesto, kot sleherni človek je imel tudi današnji sovjetski Kijev svojo preteklost, in čeravno ne želijo preveč govoriti o ukrajinstvu, da ne bi izvenelo preveč avtonomistično, je vendar vsa kijevska preteklost dolga reka bojov za priznanje svoje neodvisnosti proti vsem — tudi proti Rusom. Tu smo srečali spomenik Vladimirju, kijevskemu knezu, ki je v 10. stoletju svoje podanike pokristjani, sam pa predvsem zelo cenil ženske, kar pa grške vzhodne cerkve ni motilo, da ga leta 1015 ne bi razglasila za svetnika. Pred znova obnovljenimi in pozlačenimi čebulastimi kupolami Sofijske katedrale iz 9. stoletja, ene najstarejših cerkev v Rusiji in Ukrajini, je na bronastem konju dvigal svojo bulavo v smeri Moskve ukrajinski nacionalni junak Bogdan Hmelnicki. Kako vse drugače je tega kosaškega hetmana opisoval poljski romantik Sienkiewicz, in kako je ostal zapisan v srcih ljudi tu v domači Ukrajini, za katero se je zmagovito boril proti Poljski in Litvi, zatem pa se podal v varstvo Moskve.

Iz muzeja smo se podali tudi v nekdanji ženski samostan Kijevske Perčinske Lavre iz 11. stoletja, videli Zlata vrata, pa palače, ki se govorijo o tem, da je bil Kijev v 11. stoletju nekaj časa sploh vozlišče vse Rusije... A vse je šlo mimo tako bežno,



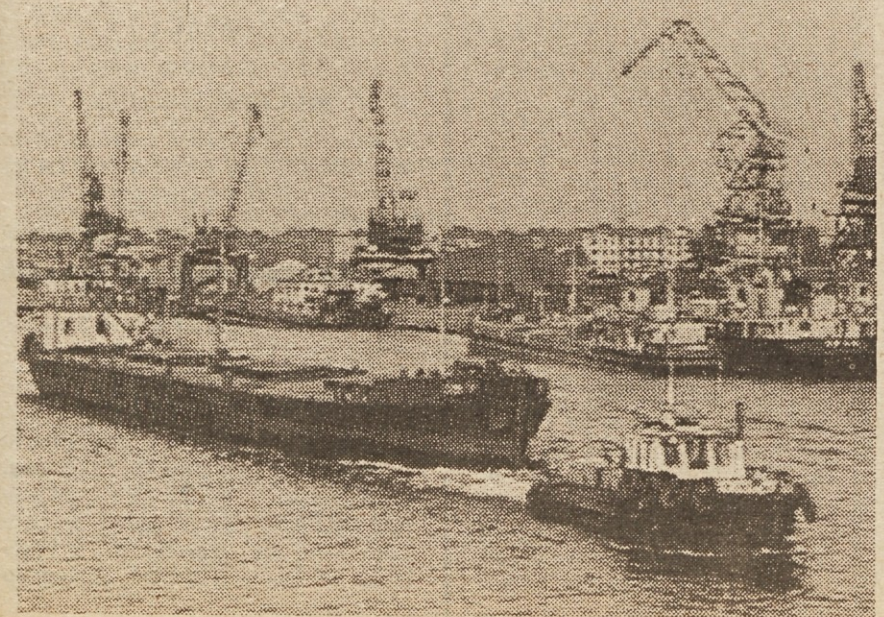
Ševčenko je nadvse ljubil svojo domovino, ljudje se danes ljubijo njegovo bogato poezijo, zato jim je spomin nanj tesno povezan z obiskom njegovega groba.

tudi obiski in tolmačenja. Da, spominjam se še prekrasnih rezbarij v onem samostanu, pa izbranega porcelana in tapiserij, ob katerih so nekoč vezle neznane kijevske redovnice. Brez glasu, zaprašene, čeprav skrbno shranjene kot muzejski eksponat, so ostale neme cimbale.

Mimogrede in še bolj bežno, pravzaprav povsem izven uradnega turističnega programa, sem stopila še v skromni, tihi muzej največjega ukrajinskega pesnika in buditelja Tarasa Ševčenka. V sobici z njegovimi knjigami, ki jih je pisal pred več kot sto leti, kot vrstnik našemu Prešernu, so bile po stenah razobešene tudi

številne slike, saj je bil Ševčenko tudi slikar. Bil je vse, s čimer je lahko v onem času svoje in svojega naroda bivanje izpričal. In kot njegov „Kobzar“ je pel, pel že star in brkat, pel kot je njegova podoba s tretpetajočim plamenčkom sveče, ki gori, dokler ne ugasne. Zazdelo se mi je, da sem našla v tesni Ševčenkovi sobici spet ono nezajezljivo prostranstvo neba in oblakov, hrepenenja, ki ga nihče nikoli in nikjer utrniti ne more.

Mara Ovsenik



V pristanišu je vselej živahno.

(Nadaljevanje s 3. strani)

predvsem kar zadeva problematiko izdajanja akceptnih nalogov, sicer izvaja, ni pa se mogel zaradi sicer obsežnosti in zaradi procesa še dokončno izvršiti.

Sploh so razpravljali skusni najti pot do boljšega sodelovanja komisij za samoupravni nadzor na različnih rav-

neh Iskro in menili, da bi se morali zato večkrat sestati in izmenjati mišljenja. Zato je odbor za samoupravni nadzor ob koncu upravičeno predlagal, naj bi sklicali širši, enodnevni posvet članov odbora za samoupravni nadzor ZP Iskra, na katerega bi povabili tudi zunanje predstavnike, ki naj bi sodelovali pri reševanju perečih vprašanj.

obravnaval nekatere pojave neizpolnjevanja dogovorjenih ukrepov in na njih temelječih sklepov skupščine, predvsem v zvezi s stabilizacijskimi ukrepi v ZP ISKRI.

Na to sejo so bili vabljeni tudi odgovorni poslovodni organi delovnih organizacij. Po vsestranski razpravi in

izmenjavi stališč je odbor sprejel naslednje ugotovitve in sklepe:

1) Odbor ugotavlja, da se vabilu za udeležbo na sejo niso odzvali odgovorni poslovodni organi nekaterih delovnih organizacij, kljub temu, da so pravočasno prejeli vabila z dnevnim redom in pismenim poročilom, ki so bila predmet obravnave.

Vabilu so se odzvali predstavniki naslednjih delovnih organizacij:

— IEZE, AVTOMATIKA, ISKRA COMMERCE, IPT, CAOP

2) odbor ugotavlja, da so nekatere delovne organizacije sprejele sklepe, predvsem v zvezi z usklajevanjem medsebojnih obveznosti med OZD v ZP ISKRI in pokrivanjem preteklih in nastajajočih obveznosti z izdajanjem akceptnih nalogov, v celoti ali delno izvršile, dočim nekatere teh sklepov niso upoštevale. To pa onemogoča zaradi medsebojne prepletenosti realizacije sklepov v ZP kot celoti.

3) Odbor za samoupravni nadzor obvešča o teh svojih ugotovitvah vse predsednike delavskih svetov delovnih organizacij, s predlogom, da na svojih prvih zasedanjih kot posebno točko dnevnega reda obravnajo neizpolnjevanje sklepov 9. in 10. zasedanja Skupščine ZP ISKRA, skupno z ugotovitvami odbora za samoupravni nadzor ZP ISKRE. Predsedniki DS naj zahtevajo od poslovodnih organov, ki so odgovorni za izvajanje sklepov Skupščine, poročila, zakaj se sklepi niso izvršili.

O sprejetih ukrepih, ki bodo zagotavljali izvajanje sprejetih sklepov Skupščine, in o sprejetih stališčih DS delovnih organizacij naj se pismeno obvesti Skupščino ZP ISKRA ter odbor za samoupravni nadzor ZP.

4) Odbor sprejme sklep, da se te ugotovitve in predlogi odbora za samoupravni nadzor ZP ISKRE objavijo v glasilu ISKRE ter tako posredujejo vsem delavcem v TOZD.

PRESEDAJNIK ODBORA ZA SAMOUPRAVNI NADZOR: Tribušon Božo, l. r.

Sklepi

Odbor za samoupravni nadzor ZP ISKRE je na svojem zasedanju dne 20. 11. 1975 v posebni točki dnevnega reda, skupno s predsedniki odborov za samoupravni nadzor DO ZP ISKRE

PO POTEH BOJEV OD ŠKOFJE LOKE DO CERKNA

(Nadaljevanje s 5. strani)

Volčjak. Rudi je tu blizu padel. Ob tridesetletnici osvoboditve so mu na letošnjem zboru zdravnikov, ranjencev in aktivistov bolnice Franje odkrili spomenik. Na tem ostrem zobu je bilo partizansko mitralješko gnezdo, nam je dalje kazal Prezeli. „Na njem je bila težka breča in straža noč in dan. Pa ne samo tu. Vsega skupaj je Franjo štčtilo šestnajst strojníc, v štirinajst strojničnih gnezdih. Poleg tega petdeset pušk in pet brzostrelk. Vsa ta obramba je bila razvrščena v odličnih strateških in kamufliranih krajih v treh vencih. Poleg odlične kamuflaže bolnice je bila tudi obramba močna, saj je bil umik ob nenadni nevarnosti nemogoč in je bilo treba nekajkrat sprejeti pozicijsko borbo in zavarovati preko sto nemočnih tovarišev. Praksa je pokazala, da je bila ta taktika edino pravilna in uspešna.“

Od Dolenjih Novakov naprej je cesta asfaltirana. V nekaj minutah smo prišli pod sotesko Pasice. Vzpenjali smo se po nadelanih stezicah in v kamen vsekanih stopnicah. Zmanjkovalo nam je sape. Spet je besedo prevzel France: „Si predstavljate, kako smo hodili tod po vodi, sledi ni smelo biti. Narasla voda pa nas je često prisilila, da smo morali plezati po skalah.“ Prišli smo do grobov. Stisnjeni so v strm breg. Tu



Osnovna šola je spomenik in zahvala slovenskih borcev Cerknemu.

Vse po vodi. Če je padal sneg, se je bilo treba zavarovati pred vsako vidno sledjo.

Ogledovali smo spomine trpljenja, tihih dram in veselih ozdravljenj. Tu so trpeli ranjeni in bolni. Pa niso klonili. Vrsta lepakov, brošur, pesmi in fotografij iz tistega časa priča o neuklonljivi volji ranjencev, da verujejo v svobodo. Čudovit, kakor iz časa izrezan izsek je ta muzej. Kakor da je čas obstal. Tu so na stenčasih novice: „Komandant Stane se je ponesečil... Stalingrad se uporno brani... Zmaga pri Stalingradu... Zavezniki so se izkrkali v Normandiji... IX. korpus napreduje proti Trstu... Nemci bežijo... To niso spo-

Pasice, da doživiš spomine, kjer se je čas ustavil.

Počasi smo odšli v Cerkno. Povzpeli smo se k spomeniku nad vasjo. Na monumentalnem stebru piše: „Tu je po belogardištnem izdajstvu in zahrbtnem nemškem napadu padlo 27. 1. 1944 48 slušatelj partijske šole“. Vsenakoli so pritrjene spominske plošče. Na kozolcu, na hišah, na tleh. Imena mladincev in mladink iz Solkana, Selške, Poljanske in drugih dolin. Od Kolpe do Triglava so vstali puntarji in šli po besedo upora in misel novega sveta v partizansko zahodno metropolo v Cerkno.

Sedli smo v travo na bregu in gledali na Cerkno, ki je bilo pod nami kakor na dlani. France nam je pripovedoval: „Po tridesetletnem letu je bilo tu nekakšno glavno mesto Slovenije za zahod. Tu so bile šole, delavnice in predvsem operativni štabi, ki so vodili borbo po zahodni Sloveniji. Tu so se zbirali partizani na počitek, okrevanje in po informacije, ki so prihajale po radiu, telegrafu in ustmeno. Vrsta trgovinic je bila tu. V njih so dobili galanterijo, v drugih slaščice, v tretjih sadje. Ženske, ki so prodajale, so nabavljale vse to v Gorici. To je bil najboljši vir informacij in drobnega materiala. Najlepši dnevi, kar senzacija je bila, kadar so letala RAF (angleško letalstvo) metali pomoč. Hrano, obleko, zdravila, orožje in municijo. S kamni je bil označen prostor za odmetavanje. Še danes so vidne oznake za gasilskim domom.“

Prezelj nam je pripovedoval tako prepričljivo, da so pred nami vstajali trenutki veselja, mitingov, žalosti in smrti iz časa, ko je ves svet trepetal pred nacistično zverjo. Tudi Slovence je bilo strah. „Samo milijon nas je... Milijon, ki ga trpljenje krotoviči... in vendar ga nikoli ne uniči... Ker nismo le številke... smo ljudje.“ Samo pesnik Kajuhovega občutka in veličine je znal zapisati, kako se je iz obupa rodil upor, iz upora revolucija in upanje v čas, ki je prihajal iz teme, ki je zagrinjala Slovenijo, Balkan in vsa Evropa. Upriji smo se, kd so veliki narodi molče nosili jarem.

Počasi smo se odpravili domov, bogatejši za spoznanje, doživljanje in spomine. Pa ne zgolj spomine. Ta spomin je sedanjost in prihodnost.

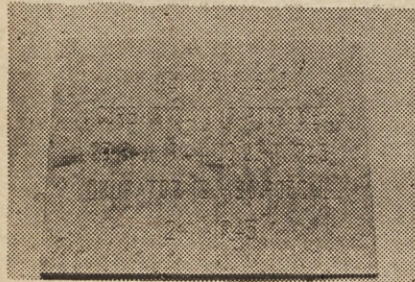
KF



Pogled na del bolnice Franje.

počivajo tisti, ki so dali vse za svobodo. Nemo smo stali ob spominski plošči... Vrsta imen, za katerimi je vrsta mladih življenj, vrsta načrtov in hotenj...

Soteska se malce razširi in tu ob in nad hudournikom je vrsta barak. To je bolnica Franja. Ime ima po še živeči neutrudni zdravnici dr. Franji Bojc, ki je bila najdlje upravna in zdravniška SVPB (slovenska vojni-partizanska bolnišnica), kakor se je imenovala s polnim imenom. Tu se je od decembra 1943 do osvoboditve zvrstilo 522 ranjencev na zdravljenju. Vrsta barak molče v skrivnostnem polmrazu priča o volji in žrtvi. V to grapo so znosili na ramah material, ranjence, zdravila, hrano, opremo, drva in še in še. Nihče ni smel vedeti za to.



Spominska plosča v Potoku nad Železniki pri Matevzku, kjer je bil štab Gorenjskega vojnega področja od 8. 9. 1944 do 23. 3. 1945.



Vrhova nad sotesko Pasice, med njima neprehodni vstop v sotesko.

Ob obletnici vsetitve v novi poslovni center Iskro

Sredi septembra je minilo leto dni odkar je „zaživel“ naš novi poslovni center na Trgu revolucije. Leto dni sicer ni dolga doba, vendar nas je zanimalo, kakšni smo, kako se obnašamo v tej moderno urejeni stavbi in kako se stavba obnaša do nas. Kako delujejo posamezne sodobne naprave, ki naj prek 900 članskemu kolektivu omogočajo čim boljše počutje in s tem čim večji delovni učinek. Za „funkcioniranje“ PPC skrbi posebna organizacija Poslovne stavbe, zato smo potrkali na vrata direktorja Marjana Dvoračka in mu zastavili tale vprašanja.

Vhodni objekt novega Centra še vedno ni dograjen. Kako to vpliva na poslovanje celotne stavbe, v kakšni meri je okrnjena njena funkcionalnost?

Nedograjen vhodni objekt, ki je sestavni del stolpnice, predstavlja večji problem kot si lahko zamišljamo, posebej, če imamo pred očmi poslovanje in urejanje hišnega reda v stolpnici. Omenil bi le nekaj primerov zaradi katerih mi, ki skrbimo za čim boljše delovne pogoje vseh zaposlenih v PPC, pogrešamo vhodni objekt, saj bi rešil naslednje težave:

— Sprejem gostov, ki prihajajo v Iskrino poslovno hišo, ki ga pri sedanjem vnhodu ne moremo organizirati kot je to potrebno.

— Posredovanje informacij o zaposlenih v stavbi, kakor tudi odgovornih v delovnih organizacijah v sklopu ZP.

— Evidenco gostov, ki prihajajo in pri kom so na obisku, saj so dostikrat iskani od zunaj in jih je v sedanjih pogojih praktično nemogoče „najti“.

— Kontrola prihoda in odhoda uslužbencev, ki je zdaj nemogoča in s tem tudi ne moremo uvesti delovnih izkaznic.

— Zaradi skupnega vhoda je zdaj vrsta v Obratu družbene prehrane na začetku obratovanja, kar pa pri ločenem vnhodu za goste ne bi motilo.

Enako velja za vertikalne komunikacije glede na zmožljivost dvigal.

— Ž dograditvijo vhodnega objekta bo tudi odpravljeno čakanje strank in

motenje delavcev na delovnih mestih, ker bo z mnogimi strankami možno opraviti razgovor že v vhodnem objektu, saj so v projektu predvidene tudi govornilne sedežne garniture.

To je le del tistega kar vsebuje projekt za boljše funkcioniranje PPC. Današnji vhod pa je rimsko kržiščje domačih in tujih gostov in slab občutek tistih delavcev, ki skrbijo bodisi za funkcioniranje telefonskih zvez, ali zasledovanje podatkov o gospodarjenju našega podjetja. Nekateri mesta so le preveč izpostavljena veliki frekvenci domačih in tujih obiskovalcev.

Kdaj lahko računamo na dograditev tega objekta in kakšne so ovire?

Najprej bi želel odgovoriti na zadnji del vprašanja in sicer kakšne so ovire, da objekt ni zgrajen.

Menim, da je predvsem kriv težak finančni položaj, v katerem so vse organizacije v sklopu ZP Iskra, upam pa, da ne bom preveč krivičen, če omenim tudi zrahljane vezi in interes delovnih organizacij oz. TOZD do skupnih služb, tako svojih kot uprave ZP. To bi potrdil s potekom združevanja sredstev za vhodni objekt prve faze, saj je trajalo več kot leto dni, da smo podpisali samoupravni sporazum. Pri tem pa se je uresničil stari slovenski pregovor, ki pravi: „Poceni gradi tisti, ki gradi hitro“.

Zamujeni čas pri združevanju sredstev nam je prinesel podražitev, ki je ob sedanjih ukrepih za stabilizacijo povzročila dodatne težave in ki jih bomo rešili le pod pogojem, da Iskra ponovno dokaže enotnost in zbere potrebna dodatna sredstva.

Gre namreč za dodatno združevanje sredstev lastne udeležbe, ki je Iskra Commerce kot uradni investitor v sedanji organizacijski obliki ne more pokriti, temveč ji morajo priskočiti na pomoč tiste delovne organizacije, ki v prvi fazi združevanja niso sodelovale. Če se bodo organizacije sporazumele o združevanju lastnih sredstev za tisti del, ki ga v elaboratu imenujejo podražitev, potem lahko trdimo, da nas loči kratak čas do izgraditve (vhodnega objekta), s tem pa tudi do končne izgradnje naše stolpnice na Trgu revolucije.

S kakšnimi težavami se srečujejo službe, ki morajo skrbeti za nemoteno delo zaposlenih (družbena prehrana, telefonska centrala, vzdrževalci in

(Nadaljevanje na 7. strani)

IVAN RIHTARŠIČ GRE V POKOJ



Te dni je odšel v pokoj 55-letni Ivan Rihtaršič, dolgoletni lanser v Elektromotorjih. Ivan je prehodil dolgo in trdo pot do upokojitve. Kmečki sin na majhnem posestvu je bil in tam gotovo ni imel z rožicami posuto. Že maja 1943 je odšel v partizane in ostal aktiven še leto in pol po vojni.

Nato se je zaposlil v domači kmetijski zadrugi in potem v Iskri v Železnikih.

„Vse sorte je bilo, dobri in slabi časi. Razumeli pa smo se zmerom,“ je povedal, ko smo ga vprašali, kako je bil zadovoljen v Iskri.

Ivanu vsi sodelavci želimo ob upokojitvi mnogo sončnih in mirnih dni v njegovem kmečkem domu v Lajšah.

K

ZAHVALA

Ob bridki izgubi mojega dragega moža MLADENA MODRIČA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem TIV — ATC v Kranju za izraženo sožalje ter denarno pomoč

žena Milunka Modrič

ZAHVALA

Ob smrti mojega očeta MARTINA ŠOLARJA

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem linije elementov ATN za izraze sožalja in denarno pomoč

hčerka Tončka Špehar

ZAHVALA

Ob izgubi mojega dragega tate JOŽETA MIKETIČA

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem v tehnološki pripravi dela, vsem ostalim v TOZD „TV Sprejemniki PRŽAN,“ kakor tudi v raziskovalni enoti za avtoelektriko v Ljubljani, za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in vence

hčerka Anita.

V devetih mesecih ugodno poslovanje

V devetih mesecih ugodno poslovanje, le odpis zapadlih terjatev zmanjšuje ostanek dohodka

Že bežen pogled v poslovno poročilo TOZD Kondenzatorji v Semiču, kot ene izmed temeljnih organizacij Industrije elementov za elektroniko nam pove, da je bilo njeno letošnje poslovanje ugodno, čeprav je v tem obdobju premagovala nedvomno tudi precejšnje težave na raznih toriščih dela.

Radi bi se sicer pri tem izognili navajanju prevelikega števila raznih števil in odstotkov, toda nekatere je le prav, da pogledamo in v njih dobimo potrdilo o uspešnosti poslovanja.

V devetih mesecih letošnjega leta je TOZD Kondenzatorji v Semiču izpolnila 66% načrtovanega celotnega dohodka. Doseženi celotni dohodek je, kljub sicer ne doseženi načrtovani vrednosti za to obdobje, za 27% večji od doseženega v enakem obdobju lanskega leta. Dohodka je TOZD Kondenzatorji v tem času dosegla 68% od načrtovanega letnega obsega, oz. za 18% več kot v lanskih devetih mesecih.

Še ugodnejši pa je bil to pot doseženi ostanek dohodka. Le-ta je bil za 22% večji od načrtovanega v I. 1975, oz. celo kar za 116% večji od doseženega v devetih mesecih preteklega leta. Ko smo že pri doseženem ostanku dohodka, brž ugotovimo, da bi bil le-ta lahko večji še za 7.370.000 dinarjev, če bi kupci solidneje poravnali svoje obveznosti do tovarne v Semiču. Tolikšen znesek, prav gotovo ne majhen, so morali v tem obdobju namreč odpisati, kot zapadle terjatve, ki jih kupci niso poravnali v predvidenem roku zaradi slabe likvidnosti.

Letošnje poslovanje, kljub dokaj ugodnim pokazateljem ob koncu tretjega trimesečja, spremljajo dokajšnje težave, najsibio pri prodaji njihovih izdelkov, kot tudi pri sami proizvodnji in nabavi potrebnih reprodukcijskih materialov. Prav zaradi teh razlogov v komentiranem obdobju svojih načrtovanih obveznosti za I. 1975 v celoti niso izpolnili, čeprav hkrati ne smemo prezreti, da pa tudi ne dosegajo načrtovanih stroškov poslovanja v tem obdobju.

Medtem ko je tovarna v Semiču doslej vsa leta pretežni del svojih izdelkov izvozila na področja s konvertibilno valuto, se je stvar tesno zaradi recesije na zahodnih tržiščih bistveno poslabšala. Tjakaj so v devetih mesecih izvozili le za 46% vrednosti lanske realizacije, kar za 183% pa so letos več izvozili v vzhodne dežele, med katerimi sta največji delež odkupili ČSSR in Romunija.

Na zahodu so v tem obdobju največ kupili v Veliki Britaniji, Zahodni Nemčiji in v Italiji.

Težave na zunanem trgu najbrž nekaj mesecev še ne bodo prenehale, zato bo še naprej treba vlagati vse napore na vseh področjih poslovanja, da bodo naročila hitro in solidno uresničili. Še vedno se bo najbrž dogajalo to, da se bodo zaradi prilagajanja potrebam trga, pojavljale motnje in sami proizvojniki, da bo morda potrebno premeščanje z dela na delo, oz. bo treba posegati po drugih ukrepih, da bi obveznosti čim bolj uspešno izpolnili in se tako do konca leta skušali čim bolj približati načrtovanim vrednostim za letošnje leto.

Kljub povečanju proizvodnje se zaloge surovin od lani bistveno niso povečale in je njihova povprečna vezava bila 45 din. V tem obdobju je bila proizvodnja dokončavana v 14 dneh, gotovi izdelki pa so ostajali na zalogi povprečno 17 dni.

Trenutno je v TOZD Kondenzatorji v Semiču zaposlenih (vštevši obrat v Črnomlju) skupno 1.079 delavcev in delavcev, pri čemer se jih je na novo v devetih mesecih zaposlilo 69 medtem ko je bilo 6 upokojenih, 53 pa jih je tovarno v tem času zapustilo.

V primerjavi z lanskim enakim obdobjem se je povprečni osebni dohodek zaposlenih letos dvignil za 12%, upoštevač pri tem tudi nadure. Če dohodka iz nadur ne upoštevamo, pa kaže porast povprečnega osebnega dohodka povišanje za 20% tako, da je povprečni dohodek v tem obdobju znašal 2.309,90 din na zaposlenega.

Ugodni devetmesečni rezultati so plod prizadevnosti celotnega delovnega kolektiva TOZD Kondenzatorji, ki pa ne bodo smeli popustiti vse do konca poslovnega leta, če hočejo leto zaključiti čim bolj in si tako ustvariti solidno osnovo za štart v prihodnje.

— J. C. —

ALI SMO RES NAREDILIVSE?

Člani poslovodnega odbora SOZD EKI so izrazili mnenje, da bo treba korigirati samoupravni sporazum o združenju dela in sredstev Iskre in Gorenja. Ponovno so se zavzeli tudi za skupen nastop obeh združenih podjetij na domačem in tujem trgu ter med drugim skupen nakup reprovromateriala.

„Poldrugo leto je tega, kar smo podpisali samoupravni sporazum o združenju dela in sredstev Iskre in Gorenja v SOZD Elektrokovinske industrije Ljubljana, toda vprašamo se lahko, če smo res naredili vse, kar bi morali,“ je na nedavni 5. seji poslovodnega odbora SOZD EKI v Velenju opozoril Anton Stipanič.

Tudi drugi udeleženci sestanka, ki sta ga vodila predsednik in podpredsednik tega odbora Ivan Atelšek, in Jože Hujš so kritično ocenili uresničevanje samoupravnega sporazuma ter opozorili, da samo golo dogovarjanje ne more prinese uspehov. Poslovodni odbor se je ne glede na trenutno stanje organiziranosti SOZD ponovno zavzel za skupno nastopanje obeh združenih podjetij na zunanem trgu, predvsem v deželah v razvoju, za skupen nastop pri usklajevanju nabavnih in prodajnih pogojev ter skupen nastop na domačem trgu; nadalje se je zavzel za izpolnitev posameznih proizvodnih programov v optimalne celote, za izdelavo načrtov, ki naj v okviru plana za leto 1976 izboljšajo manj ugodne parametre investicij in tehnološki nekaterih proizvodnih programov, zagotovijo največje možnosti koriščenja proizvodnih potencialov, omogočijo izboljšanje kakovosti in ustvarijo možnosti za povečanje izvoza, med drugim pa se je zavzel tudi za to, da je treba vso pozornost nameniti dohodkovni neodvisnosti, organizaciji dela, izkoriščenosti delovnega časa, varčevanju itd.

Nekateri člani poslovodnega odbora so opozorili na dejstvo, da sta Iskra in Gorenje enotna na tistih področjih, kjer ni prekrivanj proizvodnje, vse delo pa se skoraj ustavi, ko naletimo na prekrivanje. Izrazili so mnenje, da bi morale posamezne TOZD, ki imajo soroden proizvodni program, čimprej začeti pogovore o delitvi dela in specializaciji.

Beseda je nanesla tudi na položaj in vlogo interne banke v okviru SOZD EKI. S tem v zvezi so menili, da bo potrebno imenovati skupino strokovnjakov, ki naj pripravijo konkreten predlog delovanja banke ter naredi analizo funkcij, ki naj bi jih opravljale. V okviru druge točke dnevnega reda so se seznanili z nekaterimi vrednostnimi kazalci gospodarskega načrta za prihodnje leto. Ti pokazatelji izhajajo iz predloga načrta ZP Gorenje in kazalcev o možnostih gospodarskega razvoja ZP Iskra. Zanje so značilni visoka rast proizvodnje in izvoza, zelo ugoden poslovni rezultat v akumulaciji in zmerna rast zaposlovanja.

V zvezi s tem načrtom oz. pokazatelji je potekla živahna razprava, ki je bila osredotočena predvsem na to, da je vprašljivo, če smo sposobni takšno povečanje tudi financirati in zagotoviti zadostna obratna in investicijska sredstva. Člani poslovodnega odbora so predlagali, da je treba zaradi tega te kazalce dopolniti še s prikazom dejanskega fizičnega obsega proizvodnje ter z viri obratnih sredstev. Glede srednjeročnega in dolgoročnega razvoja EKI pa so menili, da je treba ustanoviti posebno komisijo.

Odbor je obravnaval tudi rezultate poslovanja SOZD EKI v prvih devetih mesecih letos. Osnovna značilnost tega poslovanja so v nadoseganju načrtov, visoki rasti zaposlovanja, nizkem doseganju akumulacije in velikih zalogah.

Na 5. seji poslovodnega odbora SOZD EKI so zavzeli tudi stališče, da je samoupravni sporazum o združitvi Iskre in Gorenja potreben korekcije, Delavskemu svetu in družbeno-političnim organizacijam SOZD Združenih podjetij elektrokovinske industrije, bodo zato predlagali, da začno postopek za spremembo oz. dopolnitev samoupravnega sporazuma. LD

SMUČARSKI TEČAJI V GOZD MARTULJKU

Počitniška skupnost organizira v sezoni 1976 že sedmič smučarske tečaje za člane naših kolektivov in njihovih svojcev. Dobro organizirani tečaji omogočajo, da se tudi začetniki naučijo smučarskih veščin. Tečaje vodijo priznani smučarski učitelji iz Iskre.

Tečaje bomo organizirali v času:

I. tečaj od 24. 1. 1976 do 31. 1. 1976

Ta tečaj je predvsem namenjen otrokom naših članov, t. j. v času zimskih počitnic.

II. tečaj od 31. 1. 1976 do 7. 2. 1976

pa je namenjen vsem zainteresiranim članom Iskre.

III. tečaj pa bomo organizirali od 7. 2. 1976 naprej, v kolikor bo dovolj interesentov.

Tečaj bo organiziran v depandansi hotela „Špik“ v Gozd Martuljku. V kolikor bo več tečajnikov, pa bomo preskrbeli dodatna ležišča v zasebnih sobah.

Tečaji bodo 7-dnevni in pričenjati se bodo v soboto s kosilom, končali pa naslednjo soboto z zajtrkom.

Cena za odrasle — za 7 dni — 1.100,00 din

Cena za otroke do 15. leta starosti — za 7 dni 950,00 din

V ceni so zajeti:

— kompletne hotelske penzion z ojačanim zajtrkom, turistična taksa, shramba smuči, stroški učiteljev, zavarovanje in organizacija.

Prijave za tečaj sprejemamo do vključno 22. 12. 1975, na Počitniško skupnost ZP Iskra, Prešernova 27, tel.: 24-926 in 24-905.

Ob prijavi je potrebno plačati akontacijo 500,00 din za vsakega tečajnika.

Vsi stroški tečaja pa morajo biti poravnani do pričetka tečaja na naši blagajni, ali na žiro račun. 50104-601-26955 — Počitniška skupnost ZP Iskra Ljubljana, Prešernova 27.

Organizator si pridržuje pravico preklicati organizacijo tečaja, v kolikor bi bilo premalo prijaviteljev, ali pa neugodne snežne razmere.

Pohitite s prijavi, ker je število tečajnikov omejeno na 40 mest.

OB OBLETNICI VSELITVE V NOVI POSLOVNI CENTER

(Nadaljevanje s 6. strani)

druge skupne službe) in kako se to odraža na splošno funkcioniranje PPC?

Objektivne težave, pri katerih je vedno prisotno sodelovanje nasprotne strani, niso težke, čeprav so dostikrat na prvi pogled skoraj nepremagljive. Težje so druge, ki so subjektivne narave, vzrok pa je večkrat — domišljavost posameznikov, ki menijo — „saj ste zato tukaj“. Pozablajo pa, da bi bila lahko v velikih primerih opravljena zamenjava funkcij.

V delavcih organizacije Iskra Poslovne stavbe še vedno velja globoka zvest da so Iskraši in to je jamstvo, da se bodo trudili po najboljših močeh za nemoteno poslovanje služb na vseh lokacijah skupnega pomena in za čim boljše počutje delavcev, s čimer je zagotovljena tudi realizacija poslovnih ciljev združenega podjetja Iskra.

Marsikaj slišimo o nepravilnem odnosu do družbene lastnine, kakšna je resnica?

Žal bi lahko govorili, da odnos do družbene lastnine, kot jo imenujete ni vzoren. Čeprav gre odnos do družbene lastnine na račun tistih, ki so zaposleni v delovni skupnosti IPS, kar pa nas ne moti, ker vemo, da hiša ni zgrajena za eno leto, niti za deset, temveč, da jo bodo uporabljali še znanjci — Iskraši, ki danes morda niti še ne trgajo hlač v prvem razredu in prav je, da jo bodo dobili ustrezno ohranjeno.

Sredi septembra je minilo leto od vselitve, pa je spet pripravljena večja preselitev. Zakaj?

Res je, da je bila obletnica vselitve, ki smo jo imenovali „dan D“ in katero smo tudi opravili z najmanjšim motenjem normalnega poslovanja in poskrbeli, da je bila sprememba lokacije in novih delovnih pogojev čim manjša.

Na vprašanja zakaj ponovna selitev pa tole: prav gotovo to ni konjiček našega kolektiva, ki bi s tem želel proslaviti obletnico, temveč je to zato, ker smo v enem letu poslovanja v novi poslovni hiši ugotovili, da so še možne dopolnitve oz., da hiša ni maksimalno izkoriščena, kar pa prav gotovo ni gospodarno glede na njeno vrednost oz. stroške na kv. metru. Če povemo, da 1 kv. m v poslovni stavbi velja 300,00 din na mesec, ki se delijo na funkcionalne stroške 100,00 din na anuitete 200,00 din, je prav gotovo gospodarno in v duhu stabilizacije, da izkoristimo vsak kvadratni meter. Pri preureditvi, ki jo vi imenujete preselitev, je možno dodatno pridobiti okoli 100 delovnih mest in prepričani smo, da to ne gre zanemariti. Ne glede na težave, ki nastopajo predvsem zato, ker bi vsak želel imeti več prostora kot ga potrebuje, smo prepričani, da bomo z razgovori prišli do sporazuma in tako našo stolpnico, brez vhodnega objekta, zasedli z 903 delovnimi mesti. Tu pa niso upoštevane dodatne službe, ki pa za svoje delo ne

potrebujejo delovnega sredstva — mize. Dodal bi le še to, da je pri tej gostoti zaposlenosti v PPC še vedno poskrbljeno tudi za seje in poslovne razgovore, kakor tudi morebitno čakanje partnerjev na razgovor.

Iskra poslovne stavbe posluje od novega leta, vendar status te enote še vedno ni urejen. Kakšni so zadržki in kje, kajti po Samoupravnem sporazumu ZP bi to že moralo biti urejeno?

Rés je, da delovna skupnost Iskra Poslovne stavbe posluje že od 1. 1. 1975, oz. uradno od sprejetega samoupravnega sporazuma o združenju v sestavljeni organizaciji Združenega dela — Združenega podjetja Iskra, nemoteno in je delo teklo že od prvega dneva preselitve v PPC. Delavci, ki jih je val organizacijskih sprememb Iskre vrgel na obalo, ki nosi naslov Iskra Poslovne stavbe, nismo leto dni vprašali, kakšen bo naš status, ker smo se vsi zavedali naše osnovne naloge, da moramo skrbeti za normalno funkcioniranje hiš in s tem tudi služb, ki vodijo podjetje, to je uprave in služb, ki posredujejo oz. prodajajo Iskrine izdelke doma in v tujini. 90. sklep 10. seje skupščine ZP Iskra pa se glasi: „Glede samoupravnega sporazuma Iskra Poslovne stavbe pa skupščina pooblašča predsedstvo, da v okviru prejetih pooblastil 8. seje skupščine ustrezno ukrepa.“

V času med opravljenim razgovorom in objavo so se nekatere zadeve že spremenile, oz. uredile.

Iskra Commerce je na svojih sejah delavskih svetov domačega in zunanjega trga in na centralnem delavskem svetu sklenil prevzeti dodatna bremena za nadaljevanje investicijskih del na vhodnem objektu. Delavci IC so še enkrat pokazali veliko mero razumevanja za iskrške težave in dokazali, da jih še vedno z nezmanjšanim žarom preveva iskrški duh.

Glede statusa IPS pa smo po pridobitvi mnenj kvalificiranih investicij kot sta, Družbeni pravobranilec samoupravljanja SR Slovenije in Republiški svet za vprašanja družbene ureditve pri IS SR Slovenije prišli do novega samoupravnega sporazuma o ustanovitvi delovne organizacije Iskra invest servis. Sedaj čakamo na sklep predsedstva Skupščine SOZD Iskra ZP, da ga posreduje v javno razpravo.

POPRAVEK

Pri tisku samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za razporejanje dohodka in delitev sredstev za OD delavcev Kovinske in elektro industrije ter proizvodne obrti SRS v prilogi prejšnje številke Iskre, se nam je v čl. 6 pri drugem obrazcu vrnila napaka, ki jo s ponovno objavo obrazca popravljamo. Pravilno se obrazec glasi:

$$SOD = OD_p \times \frac{F_s + \frac{3 \text{ IPU} - 1}{1,50 \text{ IPU} + 1} \times F_z}{...}$$

Aktiv ZB Sprejemniki delaven

Predsednik Zveze borcev v Sprejemnikih Ivo Barišič je že upokojen, pa še vedno honorarno zaposlen v tovarni. Prosili smo ga, naj nam pove, kaj dela in kako živi njihova organizacija. Rad se je odzval prošnji.

V kratkem bo sestanek Zveze borcev, kjer bodo sestavili plan dela za prihodnje leto. Predvsem bodo organizirali izlet po poteh spominov, verjetno bodo šli po Gorenjski in obiskali Begunje in Drago. Poleg tega se bodo še bolj angažirali v delu ZB v Združenem podjetju, saj bodo drugo leto gostitelj srečanja prvoborcev Iskre.

Pred kratkim so trije borci odšli v pokoj. Sodelavci so jim pripravili zelo slovesno slovo. Dali so jim spominska darila in priredili tovariško zakusko na prostem. Intimno svečanost so večkrat slikali, da bo ostal spomin sodelavcem. Ob tem dogodku se je sprožila misel, naj bi vse sodelavce počastili v priznanje za delo ob odhodu v pokoj.

Sežanski borci — Iskraši pa so se zlasti pokazali sposobne organizatorje ob organizaciji dneva borca in Iskre 4. julija predlanskim, ko so s Sindikatom pripravili proslavo v Lipici. Organiza-

cija jim je lepo stekla in pohvale so kar deževale. Zlasti so udeleženci pohvalili vsebinsko posrečeno vsebinsko misel: Iskra in misel upora.



Predsednik ZB Ivo Barišič.

Borci pa aktivno sodelujejo tudi v krajevni organizaciji ZB. Ivo Barišič je zastavonoša Kosovelove brigade. Letos je udeležil proslave ob odkritju obeh spomenikov na Poreznu. Predvsem pa skrbijo za prenašanje tradicije NOB na mladi rod, ki ne sme pozabiti, za kakšno ceno je bila kupljena svoboda naših narodov. KF

Izlet v neznano

Planinsko društvo ZP Iskra bo organiziralo v soboto, 6. decembra, enodnevni izlet v neznano. Vodil ga bo Boštjan Škorjak. Na cilju nas bo s slovenskimi narodnimi specialitetami pogostil kuharski mojster Ivan Ivačič, ki bo prav zaradi nas odšel na ta izlet. Prepričani smo, da nikomur ne bo žal, da se je odločil za ta hribovsko nezahteven in kulinarčno „naporen“ izlet v neznano.

Dobimo se pri blagajni na ljubljanski železniški postaji najpozneje ob 6.15 uri. Cena izleta je 50 dinarjev.

Kot že rečeno bo za jedačo in pijačo poskrbel znani kulinarčni mojster, zato pa je število udeležencev omejeno na 40. Torej, pohitite!

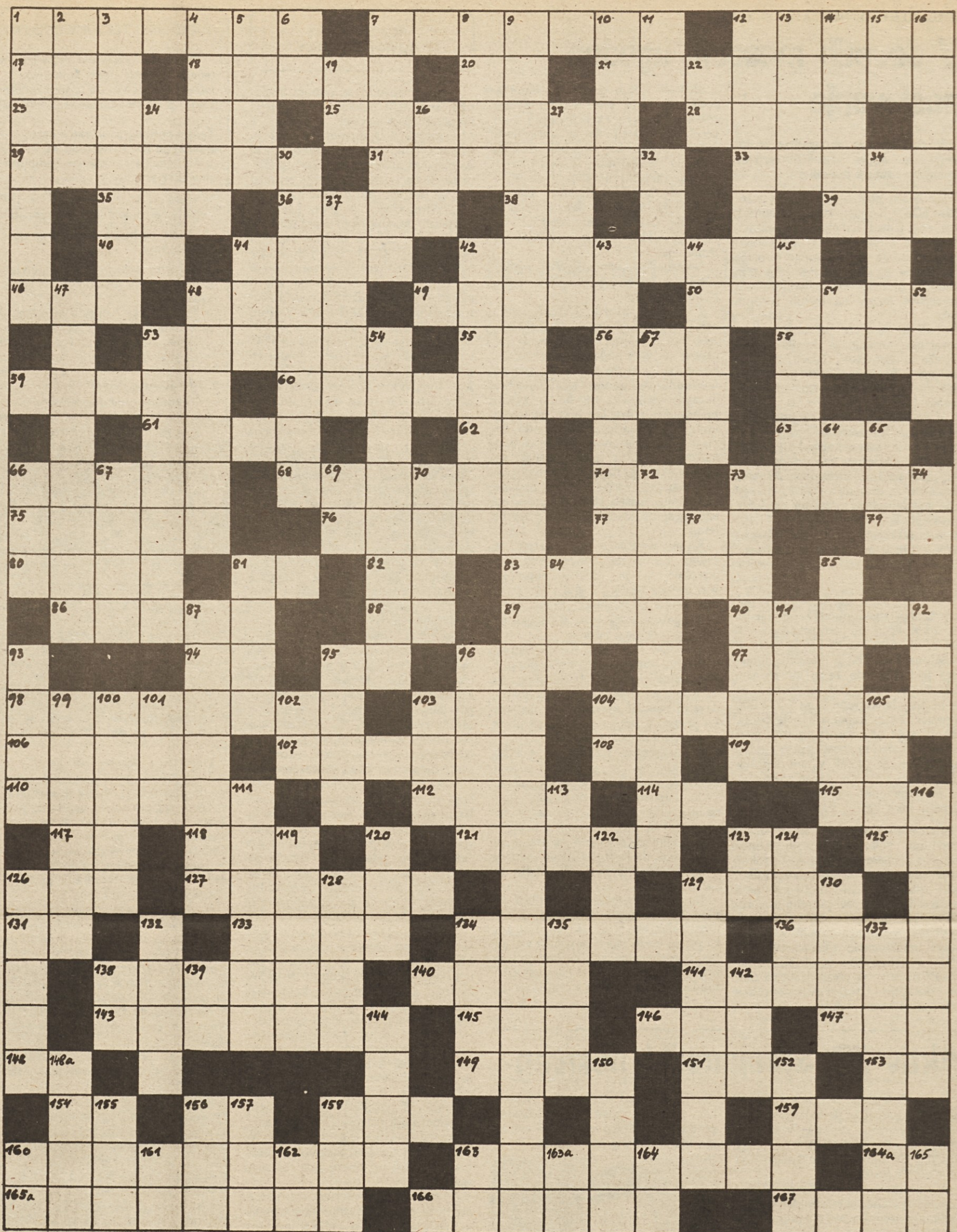
Prijave sprejema PD Iskra, Ljubljana, Prešernova 27, telefon 24-926, do 4. decembra.

DOPIŠUJTE V ISKRO

NAGRADNA KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. požigalec iz bolezni, 7. pomemben del električnega brivnika, 12. človek nenavadnega vedenja, 18. del ladje ali letala, 20. osebni zaimsek, 21. vrsta solate, 23. manjše glasbene stvaritve, 25. tajen, neznan, 28. ime švedskega raziskovalca Azije (... Hedini), 29. glina, 31. seznam naslovov, 33. madžarsko žensko ime, 35. pojav na vodi, 36. kazen pri hokeju, 38. kratica za Ljudsko tehniko, 39. okusen mlečni izdelek, 40. španski spolnik, 41. vrsta tekmovalnih čolnov, 42. svetlobni trak, ki pri prehodu skozi špranjo nastane na zaslonih in se zaradi različne valovne dolžine različno močno odklanja, 46. groba, kosmata odeja, 48. turški sodnik, 49. sredozemski grm z zimzelenimi listi, 50. negibčen, neroden, 53. pri prehrani dobrodošla povrtnina, 55. kemični znak za mazurij, 56. kraj na Dolenjskem, 58. preprost voz, 59. vedrina, šegavost, 60. naporno prizadevanje, trudenje, 61. nevarno orožje v morju, 62. osebni zaimsek, 63. mesto v Srbiji, znano po elektronski industriji, 66. morska ptica, 68. italij. voščene vžigalice, 71. vojna pošta, 73. industrijsko mesto v Istri, 75. glavni števniki, 76. zasilno bivališče alpinistov, 77. jezero v Sovjetski zvezi, 70. začetnici imena in priimka hrvaškega pesnika, tudi udeleženca NOV, 80. glavno mesto afriške države Togo, 81. avtomobilska oznaka Kranja, 82. kazalni zaimsek, 83. drug izraz za podobnost, 86. slovenski gledališki igralec (Ali...), 88. veznik, 89. jadranski otok, 90. planinska staja, 94. kemični znak za tantal, 95. začetnici imena in priimka umrlega srbskega revolucionarja, 96. vse v srbohrvaščini, 97. prvi del imena turkestanke reke (... Darja), 98. visoki stebričasti spomeniki, 103. strasti, 104. zapisek po časovnem zaporedju, 106. ni debel, 107. stanje, razvojnja stopnja, 108. oziralni zaimsek, 109. zgod. znan kraj na Pohorju, 110. prebivalec romunskega mesta Arad, 112. ime norveškega pisatelja (... Hamsun, Dobra zemlja), 114. dva enaka soglasnika, 115. plemenit tropski les, 117. površinska mera, 118. atletska disciplina, 121. otok v Arabsem morju, 123. osebni zaimsek, 125. Okrajni odbor, 126. vzdevek nekdanjega ameriškega predsednika Eisenhowerja, 127. svobodna zemljiška posest, 129. tamkaj, onstran, 131. nepogrešljiv sestavni del stavka, 136. pripadnik izumrlega indijskega plemena, 138. star možak, 140. vrsta težke pištole, 141. obrtnik že močno izumrle stroke, 143. rt otoka Novaja v V. sibirskem morju, 145. prvi del imena gorovja ... Ling na Kitajskem, 146. koroški narodni ples, 147. ljubkovalna oblika moškega imena, 148. Ljudska milica, 149. Ober, 151. del obleke, 153. začetnici imena in priimka slovenskega opernega pevca, 154. kratica za opus, 156. Industrijska prodajalna, 158. Tovarna gospodinjstvih aparatov, 159. kralj živali, 160. plod pisateljevega dela v treh delih, 163. v boju zajeta borka, 164. pripovedna pesem, 165a). nepalski kralj, ki je l. 1959 razglasil demokratično ustavo, 166. lastnina, imetje, 167. zaokrožena oblika določene zdravljena.

NAVPIČNO: 1. moč, učinek sobodnega reakcijskega motorja, 2. malik, 3. slovenski geolog in paleontolog (Ivan, roj. 1899), 4. enovalentna alkinska skupina CH₃, 5. tuje moško ime, 6. kemični znak za nikelj, 7. vrh v Himalaji, ki ga je osvojila letošnja jugoslovanska alpinistična odprava, 8. arabski knez, 9. naša čestitka, 10. v denarju izražena vrednost izdelka, 11. začetnici imena in priimka slovenskega novinarja in pisatelja, 12. obešalnik v srbohrvaščini, 13. uvenel, usahel, 14. ljubljansko podjetje za odkup odpadnega materiala, 15. vzklík, 16. vnetje sluznice, 19. Stane Sever, 22. delavski svet, 24. menično jamstvo, 26. krajša oblika za zardeva, 27. ljubitelj lepgega, 30. prebivalec pristaniškega mesta v Iranu (Abadan), 32. vojna v srbohrvaščini, 34. največja reka v zahodni Afriki, 37. glasilo KP Italije, 41. klica, 42. redko žensko ime, 43. velike pustne prireditve, 45. italijansko univerzitetno mesto, 47. zavojevalec, tisti, ki zasede tujo deželo, 48. že skoraj izumrli indijska plemenska skupnost na severu Južne Amerike, 51. avtomobilska oznaka za Reko, 52. gol, brez obleke, 53. enakomeren, prav takih mer, 54. pijača za pospešitev teka, 57. vzklík, 64. predlog, 65. del šivanja, 66. Gozdarska šola Ljubljana, 67. glavno mesto Peruja, 69. kratici ameriškega stacionarnega telekomunikacijskega satelita, od l. 1965 kot rejevna postaja med sev. Ameriko in Evropo (Early Bird), 70. ime pisatelja „Hlapca Jerneja“, 72. z borbo pridobiti, 73. lepotno drevo z dobrim lesom, 74. kratica za neznanca, 78. okrajšani podredni veznik, 81. značilna slovenska pokrajina, 84. angleško belo pivo, 85. predmet, ki naj bi odvrčal nesrečo in prinašal srečo, 87. nalepka,



91. rimski bog ljubezni, 92. iz NOV znana gora pri Kočevju, 93. nevestino bogastvo ob poroki, 95. žensko ime, 96. ustni izcedek, 99. zasilno bivališče, 100. veliko fínsko jezero, 101. posebna oblika vode, 102. kratica za konjsko silo, 103. Služba družbenega knjigovodstva, 104. enaka soglasnika, 105. ameriška zvezna država, 111. kontinenti, 113. kazalni zaimsek, 116. mestece na Primorskem (igle!), 119. del nekaterih vrst rastlin, 120. vzdevek hrvaškega pesnika in kritika Augustina Ujevića, 122. kratica za tabelo, 123. vzor, 128. krajše ime za nekdanje dacarje, 129. otrdeli deli nekaterih hroščev, 130. ameriška dolžinska mera (palec, cola), 132. star očanec, 134. Chaplinova žena, 135. vulkan, na vzh. obali Sicilije, 137. truplo, 138. okrajšava za vse v redu v angleščini, 139. kemični znak za američij, 142. zanosna lirski pesem, 144. domač izraz za lov, 148a. mučne sanje, 150. velika sita, 152. vodja znanega ansambla narodno-zabavne glasbe, 155. piš, 156. molekula ali atom, ki ima zaradi izgube lastnih elektronov pozitiven, ali negativen naboj, 157. Prostovoljno gasilsko društvo, 158. prislov kraja, 160. kratica za tega meseca, 161. bodrilnica, 162. kemični znak za iridij, 163. pamet, 163a. romanski veznik, 164. nogometni klub, 165. veznik.

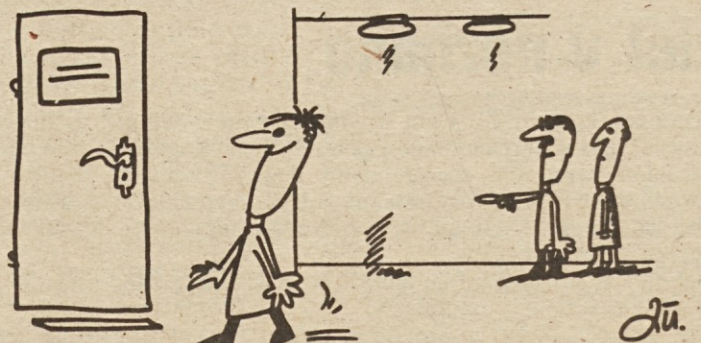
RAZPIS NAGRAD

Za današnje nagradno križanko je uredništvo namenilo naslednje nagrade:

- 1 nagrada 150 dinarjev
- 1 nagrada 100 dinarjev
- 5 nagrad po 50 dinarjev.

Pravilne rešitve pošljite na: Uredništvo „Iskra“, Ljubljana, Prešernova c. 27, najkasneje do 9. decembra t. l. in na levem spodnjem robu kuverte označite: Rešitev nagradne križanke. Žrebanje bo 10. decembra zjutraj v našem uredništvu.

IZPOSODJENO IZ PAVLIHE



- GLEJ, SPET GRE VPRAŠAT ŠEFA ZA SVOJE MNENJE!

ISKRA - glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra, industrije za elektriko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente, Kranj - Urejuje uredniški odbor - Glavni urednik: Bogo Mohor, odgovorni urednik: Igor Slavec - Izhaja tedensko - Rokopisov ne vračamo - Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon 24-905, int. 48 - Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA-DNEVNIK, Ljubljana

Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.